

**TEOLOGIA KATECHETYCZNO-PASTORALNA
ORAZ TEOLOGIA – TURYSTYKA RELIGIJNA
INFORMACJE O PRZEDMIOTACH OBOWIĄZKOWYCH**
(w porządku alfabetycznym)

WZÓR

tsonr. Nazwa przedmiotu ew. a/b (t – teologia, s – teologia katechetyczno-pastoralna oraz turystyka religijna, o – przedmiot obowiązkowy, nr – kolejny numer przedmiotu w wykazie, a – kolejna (a) część opisu danego przedmiotu z ogólnej liczby opisów b)

Rok studiów, semestr

Wymiar godzin ogółem (wymiar godzin z podziałem na semestry)

ECTS – ilość punktów ECTS

Prowadzący zajęcia

Forma zaliczenia poszczególnych semestrów zajęć: z – zaliczenie, zo – zaliczenie z oceną, e – egzamin

tso01. Antropologia filozoficzna

Rok 1, semestr 2

Wymiar: 30 h wykładu, ECTS: 4 pkt.

Prowadzący: wykład – ks. dr Marek Sołtysiak

Forma zaliczenia: e

Treści merytoryczne przedmiotu:

Wykład nie jest prezentacją różnych koncepcji człowieka, lecz referatem głównych problemów antropologicznych. Analizowane są cztery grupy tematyczne: sprawy wstępno-metodologiczne, spór o istotę człowieka – główne kierunki, struktura osoby ludzkiej, ostateczne sprawy człowieka.

Program: 1. Sprawy wstępno-metodologiczne. 2. W poszukiwaniu prawdy o człowieku. 3. Struktura osoby ludzkiej. 4. Człowiek w obliczu spraw ostatecznych.

Wymagania wstępne:

Zakres wiadomości / umiejętności / kompetencji, jakie powinien już posiadać student przed rozpoczęciem nauki przedmiotu, a także specyfikacja innych przedmiotów lub programów, które należy zaliczyć wcześniej.

Cele przedmiotu:

Po ukończeniu kursu student powinien: wystarczająco orientować się w podstawowych koncepcjach człowieka, rozumieć sens podstawowych problemów filozofii człowieka i znać najważniejsze rozstrzygnięcia tych problemów.

Metody oceny:

Egzamin ustny.

Spis zalecanych lektur:

Galarowicz J., *Człowiek jest osobą. Podstawy antropologii filozoficznej Karola Wojtyły*, Kęty 2000; Jędraszewski M., *Antropologia filozoficzna. Prolegomena i wybór tekstów*, Poznań 1991; Kowalczyk S., *Człowiek w myśli współczesnej*, Warszawa 1990; Kowalczyk S., *Zarys filozofii człowieka*, Sandomierz 1990; Szewczyk W., *Kim jest człowiek*, Tarnów 1993; Tischner J., *Filozofia dramatu*. Wprowadzenie, Kraków 1998; Tischner J., *Spór o istnienia człowieka*, Kraków 1998; Tischner J., *Zarys filozofii człowieka dla duszpasterzy i artystów*, [w:] tenże, *Myślenie w żywiole piękna*, Kraków 2004, s. 137–336; Valverde C., *Antropologia filozoficzna*, Poznań 1998; Wojtyła K., *Osoba i czyn oraz inne studia antropologiczne*, Lublin 1994.

tso02. Egzegeza Nowego Testamentu

Rok 5, semestr 9

Wymiar: 30 h wykładu, ECTS: 4 pkt.

Prowadzący: wykład – ks. dr Stanisław Witkowski MS

Forma zaliczenia: e

Treści merytoryczne przedmiotu:

Listy Pawłowe (c.d.) i inne.

Wykład uwzględni zagadnienia wstępne miejsce, czas napisania, środowisko, w którym powstał dany list oraz szczegółową egzegezę wybranych perykop.

Zajęcia zwracają uwagę na zagadnienia dotyczące wiary, modlitwy, czuwania, śmierci, paruzji, Chrystusowego oraz powszechnego kapłaństwa.

Wymagania wstępne:

Dobra znajomość alfabetu greckiego, oraz lektura omawianych Listów.

Cele przedmiotu:

Zażyłość z Listami Pawłowymi, znajomość podstawowych zagadnień dotyczących tematyki omawianych Listów.

Metody nauczania:

Zajęcia mają charakter wykładów, perykopy są przytaczane w j. greckim, a następnie omawiane.

Metody oceny:

Egzamin ustny, dwa terminy.

Spis zalecanych lektur:

Gać J., *Śladami Pawła Apostoła*, Kraków 2008; Gnilka J., *Paweł z Tarsu*, Kraków 2001; Jelonek T., *Wprowadzenie do Listów Świętego Pawła*, Kraków 1988; Stepien J., *Teologia św. Pawła*, Warszawa 1988.

tso03. Egzegeza Starego Testamentu

Rok 4, semestr 8

Wymiar: 30 h wykładu, ECTS: 4 pkt.

Prowadzący: wykład – ks. dr Wojciech Węgrzyniak

Forma zaliczenia: e

Treści merytoryczne przedmiotu:

Wykład ma dwa podstawowe cele: 1) wprowadzenie do profetyzmu Izraela i ksiąg prorockich Starego Testamentu, 2) zaprezentowanie egzegezy wybranych fragmentów.

Fragmenty zostały wybrane wg następującego klucza: a) przynajmniej jeden fragment z każdej księgi, b) fragment jest kluczowy (lub charakterystyczny) dla danej księgi, c) fragment jest czytany w Liturgii Słowa najważniejszych świąt Kościoła Katolickiego.

Księgi prorockie Starego Testamentu (wstęp i ogólna charakterystyka) oraz egzegeza następujących rozdziałów: Iz 1, 1–20; Iz 6, 1–13; Iz 7, 1–17; Iz 9, 1–6; Iz 11, 1–9; Iz 40, 1–11; Iz 52, 13–53, 12; Jr 1, 1–10; Jr 20, 7–18; Jr 31, 31–34; Lm 3, 1–24; Ba 3, 9–15; 3, 32–4, 4; Ez 18, 20–32; Ez 37, 1–14; Dn 3, 56–88; Dn 7, 9–14; Oz 6, 1–6; 11, 1–4, 7–9; Jl 2, 12–17; 3, 1–5; Am 8, 4–14; Ab 1, 1–4, 12–17; Jon 4; Mi 4, 1–5; 5, 1–4a; Na 1, 1–7; Ha 1, 1–4; 3, 10–13; So 3, 12–20; Ag 1, 1–9; Za 2, 14–17; 9, 9–10; 12, 9–11; Ml 1, 6–11; 2, 1–2; 3, 1–4, 13–15, 23–24.

Wymagania wstępne:

Ogólne wiadomości na temat Biblii. Studenci winni mieć zaliczony *Wstęp ogólny do Pisma Świętego*.

Cele przedmiotu:

Poznanie treści Ksiąg prorockich ST. Poznanie ogólnych wiadomości na temat profetyzmu Izraela. Zaznajomienie się z niektórymi szczegółowymi problemami współczesnej egzegezy. Zapoznanie się z judaistyczną i chrześcijańską tradycją interpretacyjną Pisma. Wykształcenie umiejętności szukania i znajdowania odpowiedzi na pytania związane z Księgami prorockimi. Nabycie podstawowych umiejętności egzystencjalnej lektury tekstów biblijnych.

Metody oceny:

Kolokwia pisemne ze znajomości treści omawianych Ksiąg biblijnych.

Ilość: 7 kolokwiów.

Zakres materiału obowiązującego na poszczególnym kolokwium:

1) Iz, 2) Jr; 3) Ez; 4) Dn; 5) Oz, Jl, Am, Ab; 6) Jon, Mi, Na, Ha; 7) So, Ag, Za, Ml.

Czas trwania: 10 min (na początku wykładu).

Studenci zaznajomieni są z wynikami ocen na następnym wykładzie.

Średnia z kolokwίων jest oceną końcową studenta.

System oceniania: skala 1–10: 1–5.99 = ndst; 6.00–7.00 = dst; 7.00–7.49 = +dst; 7.50–8.49 = db; 8,5–8.99 = +db; 9–10 = bdb.

Nieobecni w czasie kolokwίων mają możliwość powtórzenia kolokwium (jednego lub więcej) w czasie sesji egzaminacyjnej.

Spis zalecanych lektur:

Z niektórych pozycji bibliograficznych zalecane są tylko części dotyczące Ksiąg prorockich.

Bright J., *Historia Izraela*, Warszawa 1994; Brown R. E. et al. (red.), *Katolicki Komentarz Biblijny*, Warszawa 2001; Brzegowy T., *Prorocy Izraela*, cz. 1–2, Tarnów 2003; Gądecki S., *Wstęp do ksiąg prorockich Starego Testamentu*, Gniezno 1993; Łach S. (red.), *Wstęp do Starego Testamentu*, Poznań 1973; Stachowiak L. (red.), *Wstęp do Starego Testamentu*, Poznań 1990; Stachowiak L., *Prorocy – słudzy słowa*, Katowice 1980.

tso04. Etyka filozoficzna

Rok 2, semestr 3–4

Wymiar: 60 h (30/30) wykładu, ECTS: 4+4 pkt.

Prowadzący: wykład – ks. dr hab. Tadeusz Biesaga SDB, prof. UPJPII

Forma zaliczenia: e/e

Treści merytoryczne przedmiotu:

W wykładzie etyki filozoficznej łączy się ze sobą fenomenologiczny opis faktu moralności, stosowany przez różnych personalistów, z jego metafizycznym wyjaśnieniem, stosowanym w etyce klasycznej, arystotelesowsko-tomistycznej. Łączy się autoteologię osoby z teleologią jej natury, co pozwala uzgodnić normę personalistyczną z normą prawa naturalnego. Z pozycji powyższego personalizmu realistycznego krytykuje się nurty relatywistyczne i utylitarystyczne w kwestiach norm ogólnych i szczegółowych.

W pierwszym semestrze omawia się podstawowe sposoby uzasadnień moralności: utylitaryzm, deontomizm i personalizm, oraz omawia się wybrane systemy etyczne, czyli deontomizm T. Hobbesa, formalizm etyczny I. Kanta, etykę aksjologiczną fenomenologów M. Schelera i D. v. Hildebranda, etykę egzystencjalistyczną F. Nietzschego, P. Sartre'a, G. Marcela), etykę czci dla życia A. Schweitzera, etykę godności osoby K. Wojtyły. Po historyczno-krytycznym przeglądzie różnych nurtów etycznych, wyklada się etykę klasyczną, arystotelesowsko-tomistyczną w interpretacji personalistycznej.

W drugim semestrze omawia się szczegółowe rozstrzygnięcia normatywne dotyczące a) początku życia (status embrionu, diagnostyka prenatalna sztuczna prokreacja, klonowanie i komórki macierzyste, selekcja eugeniczna, antykoncepcja, sterylizacja, aborcja. b) trwania życia (definicji śmierci, etyczne warunki transplantacji i dawstwa narządów) i c) końca życia (stan wegetatywny, uporczywa terapia i eutanazja, opieka paliatywna i hospicjum).

Wymagania wstępne:

Rozumienie odmienności argumentacji filozoficznej w porównaniu z teologiczną.

Cele przedmiotu:

Student powinien poznać najważniejsze systemy etyczne oraz z punktu widzenia realizmu realistycznego, krytycznie ocenić podawane w nich sposoby poznania i uzasadnienia tego, co jest dobre i powinno moralnie.

W formowaniu norm szczegółowych powinien umieć określić status ontyczny i etyczny człowieka w okresie prenatalnym i postnatalnym, aby z punktu widzenia etyki godności osoby móc krytycznie ocenić argumenty etyki utylitarystycznej i etyki jakości życia w szczegółowych kwestiach bioetycznych.

Metody nauczania:

Wykład wraz z prezentacjami audiowizualnymi. Możliwość korzystania ze strony internetowej z tekstami wykładów. Możliwość korzystania z platformy e-learningowej.

Metody oceny:

Egzamin ustny po każdym semestrze.

Spis zalecanych lektur:

Biesaga T. (red.), *Bioetyka personalistyczna*, Kraków 2006; Biesaga T., *Elementy etyki lekarskiej*, Kraków 2006; Biesaga T., *Spór o normę moralności*, Kraków 1998; Biesaga T., *Zarys metaetyki*, Kraków 1996; Biesaga T., Hołub G., *Etyka – wprowadzenie historyczno-systematyczne*, skrypt pdf, Kraków 2006; Maritain J., *Dziewięć wykładów o podstawowych pojęciach filozofii moralnej*, tłum. J. Merecki, Lublin 2001; Spaemann R., *Osoby. O różnicy między czymś a kimś*, tłum. J. Merecki, Warszawa 200; Styczeń T., *Zarys etyki*, Lublin 1974; Szostek A., *Pogadanki z etyki*, Częstochowa 1993; Ślipko T., *Granice życia. Dylematy współczesnej bioetyki*, Kraków 1994; Ślipko T., *Zarys etyki ogólnej*, wyd. 4, Kraków 2004; Ślipko T., *Zarys etyki szczegółowej*, t. 1: *Etyka osobowa*, Kraków 2005.

tso05. Filozofia poznania

Rok 1, semestr 2

Wymiar: 30 h wykładu, ECTS: 4 pkt.

Prowadzący: wykład – ks. dr hab. Jerzy Dadaczyński

Forma zaliczenia: e

Treści merytoryczne przedmiotu:

(1) Zagadnienia metateoretyczne. (2) Przegląd głównych zagadnień epistemologicznych na planie historycznym: (a) racjonalizm Platona; (b) proces poznania wg Arystotelesa; (c) sceptycyzm starożytny; (d) relacja wiedza a wiara średniowieczu; (e) zwrot epistemologiczny w filozofii Kartezjusza, racjonalizm kontynentalny; (f) empiryzm brytyjski; (g) Kantowska próba pogodzenia racjonalizmu z empiryzmem; (h) pozytywizm Comte'a i Milla; (i) psychologizm; (j) Brentano, Frege i Husserl – antypsychologizm; (k) zwrot lingwistyczny w epistemologii (Wittgenstein); (l) empiryzm logiczny; (m) fallibilizm Poppera (n) współczesna kontrowersja: fundamentalizm a naturalizm. (3) Spór o źródła poznania: (a) racjonalizm i empiryzm genetyczny; (b) aprioryzm i aposterioryzm skrajny i umiarkowany; (c) irracjonalizm i antyirracjonalizm. (4) Zagadnienie granic poznania: (a) realizm i idealizm immanentny; (b) realizm i idealizm transcendentálny. (5) Klasyczna definicja prawdy – „opis” definicji Tarskiego. (6) Nieklasyczne koncepcje prawdy. (7) Percepcja a teoria poznania. (8) Koncepcje umysłu a poznanie. (9) Język a poznanie.

Cele przedmiotu:

Bezpośrednim celem zajęć jest zapoznanie studentów z najistotniejszymi – dziejowo oraz współcześnie – problemami z zakresu epistemologii. Natomiast celem pośrednim jest wyposażenie ich w podstawowe „instrumentarium”, które umożliwi dalsze, samodzielne studiowane szczegółowych zagadnień z zakresu filozoficznej refleksji nad poznaniem.

Metody oceny:

Egzamin ustny.

Spis zalecanych lektur:

Woleński J., *Epistemologia*, Kraków 2004.

tso06. Filozofia religii

Rok 2, semestr 4

Wymiar: 30 h wykładu, ECTS: 3 pkt.

Prowadzący: wykład – dr Joanna Barcik

Forma zaliczenia: e

Treści merytoryczne przedmiotu:

Celem wykładu jest próba filozoficznego namysłu nad istotą religii jako fenomenu na przecięciu tego, co boskie i tego, co ludzkie. Będzie się to dokonywało w oparciu o wybrane klasyczne teksty z filozofii religii. Na wstępie zostanie przedstawiony spór o religię wychodzący od czasów Oświecenia wraz z refleksją nad istotą współczesnego ateizmu. W dalszej części wykład będzie się koncentrował na szczegółowych zagadnieniach dotyczących aktu i języka religijnego, różnorodności doświadczenia religijnego oraz specyfiki poznania

religijnego. Na koniec zostanie podjęta kwestia pluralizmu religijnego i feministycznej filozofii Boga.

Podjęmowane zagadnienia: 1. Zagadnienia wstępne: Kłopoty z definicją religii i filozofii religii. 2. Jak nie należy mówić o religii: redukcjonizm (Kant, Hegel, Feuerbach). 3. Mistrzowie podejrzeń: Marks, Freud, Nietzsche. 4. Czy człowiek religijny może się czegoś nauczyć od ateisty? (fenomen współczesnego ateizmu). Odpowiedź na krytykę: Schleiermacher, Otto (spór o sacrum). 5. Wprowadzenie do fenomenologii religii. 6. James i Scheler – psychologiczna i fenomenologiczna interpretacja doświadczenia religijnego. 7. Różnorodność doświadczenia religijnego (czy istnieje „religia” czy „religie”?). 8. Religia kosmiczna – jak człowiek religijny postrzega czas i przestrzeń? Czym jest mit, ryt, hierofania? 9. Religie mistyczne – czy możliwa jest jedność doskonała? 10. Religie profetyczne – kapłan i prorok rywalami we wspólnocie religijnej? 11. Hermeneutyka języka i symbolu religijnego – czy demitologizacja jest możliwa? 12. Specyfika poznania religijnego (inicjacja, objawienie – czy tylko chrześcijaństwo jest religią objawioną?). 13. O kim jest religia? O Bogu? Jak mówić o Bogu (teologia pozytywna czy negatywna?) O człowieku? Kim jest *homo religiosus*? 14. Elementy teologii religii: jak rozumieć wielość religii? (John Hick, Jacques Dupuis). 15. Racje teologii feministycznej

Cele przedmiotu:

Student po zaliczeniu przedmiotu powinien orientować się we współczesnym sporze o istotę religii, jak również mieć świadomość jego korzeni historycznych. Winny być mu znane podstawowe pojęcia i zagadnienia podejmowane obecnie przez myślicieli zajmujących się religią oraz rozwiązania, jakie proponują. Zajęcia prowadzone częściowo w formie konwersatoryjnej mają skłonić studentów do prób podejmowania samodzielnej refleksji nad religią.

Metody oceny:

Egzamin pisemny.

Spis zalecanych lektur:

Podręczniki:

Dupré L., *Inny wymiar. Filozofia religii*, tłum. S. Lewandowska, Kraków 1991; Heschel A. J., *Człowiek nie jest sam. Filozofia religii*, tłum. K. Wojtkowska-Lipska, Kraków 2001; Kłoczowski J. A., *Między samotnością a wspólnotą. Wstęp do filozofii religii*, Tarnów 1993; Kołakowski L., *Jeśli Boga nie ma... O Bogu, Diabie, grzechu i innych zmartwieniach tak zwanej filozofii religii*, Londyn 1988; Welte B., *Filozofia religii*, tłum. G. Sowinski, Kraków 1996.

Teksty źródłowe:

Eliade M., *Sacrum i profanum. O istocie religijności*, tłum. P. Reszke, Warszawa 1999; Feuerbach L., *O sprzeczności w spekulatywnej nauce o Bogu*, [w:] *Istota chrześcijaństwa*, tłum. A. Landman, Warszawa 1955, s. 370–378;

Hegel G. W. F., *Stosunek filozofii do religii*, [w:] *Wykłady z historii filozofii*, tłum. Ś. F. Nowicki, Warszawa 1994, t. I, s. 99–115; James W., *Wykład II: Ograniczenie przedmiotu*, [w:] *Doświadczenia religijne*, tłum. J. Hempel, Kraków 2001, s. 27–46; James W., *Wykłady XVI i XVII: Mistycyzm*, [w:] *Doświadczenia religijne*, tłum. J. Hempel, Kraków 2001, s. 292–332; Kant I., *O służbie bożej w religii w ogóle*, [w:] *Religia w obrębie samego rozumu*, tłum. A. Bobko, Kraków 1993, s. 188–203; Lévinas E., *Religia dorosłych*, [w:] *Trudna wolność. Eseje o judaizmie*, tłum. A. Kuryś, Gdańsk 1991, s. 12–25; Marks K., *Przyczynek do krytyki heglowskiej filozofii prawa*, [w:] Marks K., Engels F., *O religii*, tłum. J. Maliniak, S. Filmus i in., Warszawa 1962, s. 28–29; Marks K., *Tezy o Feuerbachu*, [w:] Marks K., Engels F., *O religii*, tłum. J. Maliniak, S. Filmus i in., Warszawa 1962, s. 56; Nietzsche F., *Antychrześcijańin. Przekleństwo chrześcijaństwa*, tłum. G. Sowiński, Kraków 1996; Otto R., *Numinosum*, [w:] *Świętość. Elementy irracjonalne w pojęciu bóstwa i ich stosunek do elementów racjonalnych*, tłum. B. Kupis, Warszawa 1968, s. 30–36; Scheler M., *Akt religijny*, [w:] *Problemy religii*, tłum. A. Węgrzecki, Kraków 1995, s. 207–241; Scheler M., *Fenomenologia religii*, [w:] *Problemy religii*, tłum. A. Węgrzecki, Kraków 1995, s. 80–91; Schleiermacher F. D. E., *O istocie religii*, [w:] *Mowy o religii do wykształconych spośród tych, którzy nią gardzą*, tłum. J. Prokopiuk, Kraków 1995, s. 67–117.

tso07. Historia duchowości

Rok 5, semestr 9

Wymiar: 30 h wykładu, ECTS: 4 pkt.

Prowadzący: wykład – ks. dr Marcin Godawa

Forma zaliczenia: e

Treści merytoryczne przedmiotu:

Duchowość Starego i Nowego Testamentu, pobożność ojców Kościoła, monastycyzm, scholastyka, mistyka średniowieczna, *devotio moderna*, odnowa trydencka, mistyka hiszpańska, nowożytna duchowość europejska, problematyka współczesna.

Cele przedmiotu:

Znajomość ważnych zjawisk i osiągnięć w historii duchowości, ich wzajemnych relacji oraz umiejętność określenia ich odniesień do współczesności.

Metody oceny:

Egzamin ustny, 3 lutego 2010.

Spis zalecanych lektur:

Antologia mistyczna, Kraków 2004; Aumann J., *Zarys historii duchowości*, Kielce 1993; Dinzelbacher P., *Leksykon mistyki. Żywyoty – pisma – przeżycia*, Warszawa 2002; Garrigou-Lagrange R., *Trzy okresy życia wewnętrznego*, Niepokalanów 2001; Górski K., *Zarys dziejów duchowości w Polsce*, Kraków

1986; *Historia duchowości*, t. I–VI, Kraków 1998–2002; *Leksykon duchowości katolickiej*, Lublin – Kraków 2002; Misiurek J., *Zarys historii duchowości chrześcijańskiej*, Częstochowa 2003; Urbański S., *Zatopieni w Bogu. Mistycy polscy*, Warszawa 1999.

tso08. Historia filozofii

Rok 1, semestr 1–2

Wymiar: 60 h (30/30) wykładu, ECTS: 3+3 pkt.

Prowadzący: wykład – o. dr hab. Stanisław Bafia CSsR

Forma zaliczenia: e/e

Treści merytoryczne przedmiotu:

Przedmiotem wykładu są dzieje filozofii starożytnej, średniowiecznej, nowożytnej i współczesnej. Szczególny akcent jest położony na problematykę ważną dla teologii, to jest na metafizykę (jej możliwość), filozofię człowieka i Boga (poznawalność Boga, granice możliwości poznania Boga) oraz religii.

Spis zalecanych lektur:

Podręczniki historii filozofii autorstwa takich autorów, jak: Ph. Boehner –E. Gilson, F. Copleston, K. Flasch, E. Gilson, M. Grabmann, G. Reale, W. Tatarkiewicz, W. Weischedel.

tso09. Historia Kościoła

Rok 1, 2, semestr 1, 3–4

Wymiar: 90 h (30/30/30) wykładu, ECTS: 4+4+4 pkt.

Prowadzący: wykład – ks. dr Piotr Jamioł MS

Forma zaliczenia: e/e/e

Treści merytoryczne przedmiotu:

Wykład obejmuje dziesięć grup problemowych: 1. Wybrane zagadnienia z historii Izraela oraz święta żydowskie. 2. Jezus Chrystus na tle epoki. 3. Historia Kościoła starożytnego do 590 r. 4. Historia islamu i jego rozwój. 5. Historia kościoła średniowiecznego (590–1517). 6. Historia Kościoła nowożytnego (1517–1914). 7. Kościół w dobie kultury masowej (1914–2008). 8. Dzieje Kościołów wschodnich. 9. Wspólnoty protestanckie i ich rozwój. 10. Chrześcijaństwo w Polsce.

Cele przedmiotu:

Zapoznanie studenta z dziejami Kościoła powszechnego, w tym także i w Polsce w okresie od I do XX wieku. Celem wykładu jest zwrócenie uwagi na kluczowe wydarzenia w historii Kościoła katolickiego i chrześcijaństwa, a także podjęcie próby refleksji nad nimi. Nie wystarczy bowiem znać i wiedzieć, ale trzeba podejmować wysiłki by zrozumieć, zarówno ludzi w ich poszukiwaniu Boga, jak i znaczenie zachodzących procesów społeczno-religijnych, wydarzeń i instytucji religijnych w ich historycznym rozwoju. Wykład daje rzetelną

relację ukazującą zarówno piękne i chlubne aspekty historii Kościoła, a także relację o przykrych i ciemnych kartach jego dziejów. Kładzie nacisk na to, aby treść wykładu była przepojona duchem umiłowania prawdy i Kościoła.

Metody oceny:

Obecność na zajęciach. Przeczytanie lektury (do wyboru). Ustny egzamin pod koniec każdego semestru.

Spis zalecanych lektur:

Armstrong K., *Krótką historia Islamu*, tłum. J. Włodaeczyk, Wrocław 2004; Atiya Azis S., *Historia Kościołów wschodnich*, tłum. zbior., Warszawa 1978; Banaszak M., *Historia Kościoła katolickiego*, t. 1–4, Warszawa 1986–1992; Cairna E., *Z chrześcijaństwem przez wieki. Historia Kościoła powszechnego*, Katowice 2003; *Chrześcijaństwo w Polsce. Zarys przemian 966–1979*, red. J. Kłoczowski, Lublin 1992; Daniel-Rops H., *Życie codzienne w Palestynie w czasach Jezusa Chrystusa*, Warszawa 1994; Gastpary, *Historia Kościoła*, t. 1–3, Warszawa 1967–1971; *Historia chrześcijaństwa*, pod red. A. Hastings, Warszawa 2002; *Historia chrześcijaństwa*, Warszawa 2002; *Historia Kościoła w Polsce*, red. B. Kumor, Z. Obertyński, t. 1 (cz. 1–2), t. 2 (cz. 1–2), Poznań – Warszawa 1974–1979; *Historia Kościoła*, red. L. J. Rogier, R. Aubert, M. D. Knowles, t. 1–5, Warszawa 1984–1988; Kowalczyk Z., *Zarys historii Kościołów chrześcijańskich*, Warszawa 2004; Kumor B., *Historia Kościoła*, t. 1–8, Lublin 1973–1995; Markiewicz S., *Protestantyzm*, Warszawa 1982; Olszewski D., *Dzieje chrześcijaństwa w zarysie*, Kraków 1996; Ostrogski G., *Dzieje Bizancjum*, tłum. zbior., Warszawa 1967; Pierard P., *Historia Kościoła katolickiego*, tłum. T. Szafranski, Warszawa 1981; Simon M., *Cywilizacja wczesnego chrześcijaństwa*, Warszawa 1992; Wandycz P. S., *Cena wolności. Historia Europy Środkowo-Wschodniej od średniowiecza do współczesności*, Kraków 1995; Wouk H., *To jest mój Bóg. Judaizm: wiara, prawo, etyka*, tłum. I. Lisowicz, Warszawa 2002; *Zarys dziejów Kościoła katolickiego w Polsce*, red. J. Kłoczowski, L. Müllerowa, J. Skarbek, Kraków 1986; Zernov N., *Wschodnie chrześcijaństwo*, tłum. S. Łoś, Warszawa 1967; Żurek A., *Pierwsze wieki Kościoła (I–VII)*, Tarnów 2000.

tso10. Język grecki

Rok 2, semestr 3–4

Wymiar: 30 h (15/15) wykładu, ECTS: 2+1 pkt.

Prowadzący: wykład – mgr Bożena Machowska-Jaros

Forma zaliczenia: zo/zo

Treści merytoryczne przedmiotu:

1. Wiadomości wstępne: a) greka i jej historia, b) alfabet, akcent, przydech, interpunkcja, c) enklityki i proklityki, d) rodzajnik. 2. *Indicativus, imperativus, infinitivus praes. act., med./pass.* czasowników na -ω. 3. *Masculina*

i *neutra* II deklinacji. *Indicativus praesentis activi* czasownika εἰμί. Orzeczenie imienne. Orzeczenie przy podmiocie w *neutrum pluralis*. 4. *Feminina* I deklinacji. 5. Przymiotniki II/I deklinacji: a) ἄ – *privativum*, b) szyk przydawki, c) szyk orzeczenia. Zaimek względny ὅς, ἥ, ὅ. 6. *Masculina* I deklinacji. Podwójny *accusativus*. *Accusativus cum infinitivo*. 7. *Indicativus imperfecti activi, medii-passivi* czasowników na -ω. *Indicativus imperfecti* czasownika εἰμί. 8. *Contracta* na -άω, -έω, -όω – *praesens* i *imperfectum*. 9. Zaimek osobowy, zwrotny, dzierżawczy, zaimek wzajemności. 10. Zaimek οὗτός i jego znaczenia. Zaimek wskazujący ὅδε i οὗτος.

tso11. Język hebrajski

przedmiot obowiązkowy

Rok 2, semestr 4

Wymiar: 15 h wykładu, ECTS: 1 pkt.

Prowadzący: wykład – ks. dr Stanisław Wronka

Forma zaliczenia: zo

Treści merytoryczne przedmiotu:

Kurs wprowadza w język hebrajski biblijny. Zaznajamia z alfabetem hebrajskim, częściami mowy, najważniejszymi elementami składni i podstawowym słownictwem. Pozwala poprawnie czytać i transliterować wyrazy hebrajskie oraz tłumaczyć proste teksty. Ma formę wykładu i ćwiczeń, a kończy się zaliczeniem w postaci ustnej i pisemnej z oceną.

Alfabet hebrajski i znaki samogłoskowe, reguły dotyczące czytania i transliterowania słów hebrajskich, części mowy (rzeczownik, przymiotnik, czasownik, rodzajnik, zaimek, przyimek, spójnik; status absolutus i constructus, przyrostki zaimkowe) i najważniejsze elementy składni (szyk przydawkowy i orzeczeniowy, sekwencja narracyjna), podstawowe słownictwo, krótkie teksty biblijne (Rdz 1, 1–8, Ps 117/116, Pwt 6, 4–9).

Cele przedmiotu:

Umiejętność czytania i transliterowania słów hebrajskich opatrzonych samogłoskami, ogólna znajomość części mowy, elementarnych zjawisk gramatycznych i podstawowego słownictwa, umiejętność tłumaczenia prostych tekstów biblijnych hebrajskich.

Metody oceny:

Ocenianie ciągle, test pisemny w trakcie semestru i zaliczenie ustne z oceną na koniec semestru.

Spis zalecanych lektur:

Briks P., *Podręczny słownik hebrajsko-polski i aramejsko-polski Starego Testamentu*, Prymasowska Seria Biblijna 12, Warszawa 1999; *Hebrajsko-polski Stary Testament Księga Rodzaju*, wydanie interlinearne z kodami gramatycznymi, transkrypcją oraz indeksem rdzeni, Prymasowska Seria Biblijna 14,

tłum. i oprac. A. Kuśmirek, Warszawa 2000; Wronka S., *Podstawy języka hebrajskiego biblijnego*, Kraków 2009 (skrypt).

tso12. Język łaciński

Rok 1–2, semestr 1–4

Wymiar: 120 h (30/30/30/30) wykładu, ECTS: 2+2+2+2 pkt.

Prowadzący: wykład – mgr Bogusława Frontczak (sem. 1–2), mgr Zofia Gaerthner (sem. 3–4),
mgr Marek Grzelak (sem. 1–2), mgr Lidia Kosiniak (sem. 3–4), mgr Bożena Machowska-Jaros

Forma zaliczenia: zo/zo/zo/e

Treści merytoryczne przedmiotu:

Podstawowym celem lektoratu jest przygotowanie studentów zarówno do lektury tekstów autorów pogańskich, jak i chrześcijańskich, z inklinacją tematyczną teologiczną.

sem. 1

1. Wykład wprowadzający: a) język łaciński w warsztacie naukowym teologa, b) krótki zarys historii języka łacińskiego, c) krótki zarys historii literatury łacińskiej pogańskiej i chrześcijańskiej, d) wpływ łaciny na inne języki. 2. Wymowa, iloczasy i akcent w języku łacińskim. 3. Budowa zdania pojedynczego: podmiot, orzeczenie, orzeczenie imienne, funkcje przypadków (podkreślenie dopełnienia bliższego). 4. *Verbum* (czasownik); formy podstawowe, podział na koniugacje, suplement do koniugacji III (czas. -io, -uo), wydziałanie tematów. 5. *Thema praesentis* i formy od niego tworzone (*coniugationes*: I–IV, *verbum esse*, *verba composita*): a) *infinitivus praesentis activi*, b) *imperativus praesentis activi*, c) *indicativus praesentis activi*, d) *indicativus futuri activi*, e) *indicativus imperfecti activi*. 6. Podział na deklinacje (g. sg.). Szczegółowo; *declinatio* I, II (rzeczownik, przymiotnik). 7. *Participium perfecti passivi*, *participium futuri activi* – budowa, znaczenie. 8. *Pronomina*: a) *pr. interrogativum*, b) *pr. personalia*, c) *pr. possessiva*. 9. Składnia *accusativus cum infinitivo*, zaimki osobowe i zaimek zwrotny w składni A.C.I.: a) istota składni, b) *infinitivus praesentis*, *futuri activi* w składni. 10. Czasowniki: *eo*, *ire*, *ii*, *itum* i jego złożenia; *fero*, *ferre*, *tuli*, *latum* i jego złożenia. 11. Składnia przypadków: *dativus possessivus*, *ablativus temporis*, *genetivus partitivus*, *genetivus obiectivus*, *genetivus subiectivus*, *ablativus instrumenti*, *ablativus causae*, *accusativus duplex*.

sem. 2

1. *Declinatio tertia* – rzeczowniki, przymiotniki, podział na typy, rodzaje). 2. *Participium praesentis activi*. 3. *Thema perfecti*, różne kształty tego tematu: a) *indicativus perfecti activi*, b) *indicativus plusquamperfecti activi*, c) *indicativus futuri exacti activi*, d) *infinitivus perfecti activi* (funkcja w składni A.C.I.). 4. Strona bierna: a) *indicativus praesentis*, *imperfecti*, *futuri I passivi*, b) *indicativus perfecti*, *plusquamperfecti*, *futuri exacti passivi*, c) *infinitivus*

praesentis, perfecti, futuri passivi (ich funkcja w składni A.C.I.), d) *ablativus auctoris, ablativus rei efficientis*. 5. *Verba deponentia et semideponentia*. 6. Deklinacja IV, V. 7. Przegląd – podsumowanie deklinacji, składnia nazw własnych miast, wysp.

sem. 3

1. Zaimki – kontynuacja: a) *pronomem relativum*, b) *pronomina demonstrativa*, c) *pronomina indefinita-adiectiva pronominalia*. 2. Liczebniki: *cardinalia*, *ordinalia* (1–100), Kalendarz rzymski, nazwy dni i miesiące. 3. Podwójny *nominativus*, konstrukcja *nominativus cum infinitivo*, zastosowanie w niej bezokoliczników. 4. *Ablativus absolutus*. 5. *Imiesłowy* – zebranie wiadomości. *Gerundium, gerundivum. Coniugatio periphrastica activa et passiva*. 6. Stopniowanie przymiotników (*regularne, nieregularne*), tworzenie i stopniowanie przysłówków, *ablativus comparationis, genetivus partitivus*. 7. Czasowniki *nieregularne*: a) *velle, nolle, malle*, b) *fio, fieri, factus sum*, c) *meminisse, odisse, coepisse*. 8. Tryb *coniunctivus* – wprowadzenie. Formy: a) *coniunctivus praesentis activi et passivi*, b) *coniunctivus imperfecti activi et passivi*, c) *coniunctivus perfecti activi et passivi*, d) *coniunctivus plusquamperfecti activi et passivi*.

sem. 4

1. *Coniunctivus* – w funkcji semantycznej, w zdaniach głównych (do podkreślenia; *coniunctivus hortativus, coniunctivus iussivus, coniunctivus prohibitivus, coniunctivus optativus*). 2. Funkcja syntaktyczna *koniunktywu* – omówienie typów zdań podrzędnych: a) zdania celowe i dopełnieniowe (*ut finale, ut obiectivum*), b) zdania pytające niezależne i zależne, c) zasada *consecutio temporum*, d) zdania czasowe (*cum* z *indikatiwem* i *koniunktywem*), *ut temporale*, e) zdania skutkowe i podmiotowe (*ut consecutivum et subiectivum*), f) zdania przyczynowe, g) zdania warunkowe (okresy warunkowe), h) zdania przyzwolone.

Na roku drugim, zwłaszcza w semestrze czwartym, prowadzi się pracę translatoryjną, tłumaczone teksty pozostawia się do wyboru przez prowadzących z uwzględnieniem specjalizacji, potrzeb i zainteresowań słuchaczy kierunku Teologii katechetyczno-pastoralnej. Obok tekstów reprezentatywnych dla łacińskiej literatury chrześcijańskiej (fragmenty Ojców Kościoła, akta męczeńskie, pisarze kościelni, akta synodalne), wprowadza się teksty łacińskiej literatury pogańskiej (*testimonia* autorów pogańskich, historiografia przedchrześcijańska, filozofia starożytna i nowożytna).

tso13. Język nowożytny

Rok 1–2, semestr 1–4

Wymiar: 120 h (30/30/30/30) wykładu, ECTS: 2+2+2+2 pkt.

Prowadzący: j. angielski – mgr Celina Budzowska (sem. 3–4), mgr Estera Matuszewska, mgr Barbara Giec-Piekarska (sem. 3–4), mgr Bożena Koczurek (sem. 1–2), mgr Mariola Ku-

tyna (sem. 1–2), dr Anna Majdanik (sem. 3–4), mgr Agnieszka Skocka (sem. 2); j. francuski – ks. dr Stanisław Basista; j. niemiecki – mgr Marta Krzanowska; j. rosyjski – mgr Magdalena Lubiarsz, j. włoski – dr Monika Małecka (sem. 1–2), mgr Kalina Kreczko (sem. 3–4)

Forma zaliczenia: zo/zo/zo/e

Studenci mają możliwość studiowania jednego z następujących języków nowożytnych:

- język angielski,
- język francuski,
- język niemiecki,
- język rosyjski,
- język włoski.

Nauka języków nowożytnych odbywa się na wszystkich poziomach zaawansowania (A1, A2, B1, B2, C1, C2), a grupy konstruowane są w oparciu o poziom znajomości języka danej grupy studentów.

Większość grup ma charakter międzywydziałowy skupiając studentów z różnych kierunków, ale posiadających ten sam stopień znajomości języka. Taki kształt grup pozwala zoptymalizować proces nauczania języka i sfinalizować lektorat coraz większej grupie studentów na poziomie co najmniej B2.

Opisane niżej umiejętności na poszczególnych poziomach językowych dotyczą wszystkich języków nowożytnych i są zgodne z zasadami obowiązującymi w ramach europejskiego systemu kształcenia językowego (Common European Framework).

Poziom A1

Śłuchanie: Student rozumie słowa i bardzo proste zdania na swój temat, na temat tego co jest mu bliskie i znane, jeśli rozmówcy mówią powoli i wyraźnie.

Czytanie: Potrafi zrozumieć nazwy, słowa i bardzo proste zdania, na przykład w ogłoszeniach, na plakatach, w katalogach, w formularzach, najważniejsze polecenia w programie komputerowym.

Mówienie – interakcja: Potrafi porozumieć się, jeśli rozmówca zgadza się powtórzyć wolno lub uprościć swoje zdanie, a także pomóc w wypowiedzi studenta. Potrafi kogoś przedstawić, przywitać się i pożegnać. Potrafi postawić proste pytania na znany mu temat, lub na temat tego co jest mu niezbędnie potrzebne, a także odpowiedzieć na podobne pytania.

Mówienie – produkcja: Potrafi użyć słów i wyrażeń bardzo prostych po to, aby opisać siebie, swoje mieszkanie i ludzi, których zna.

Pisanie: Potrafi napisać krótką kartkę, np. z wakacji oraz wypełnić prosty formularz, wpisując imię, nazwisko, narodowość, wiek, adres. Potrafi napisać krótką notatkę o sobie.

Poziom A2

Sluchanie: Student rozumie bardzo często używane słowa i wyrażenia na swój temat, swojej rodziny, na temat tego, co jest mu bliskie i znane, zakupów, szkoły, kolegów. Potrafi zrozumieć główną informację komunikatów i wiadomości przekazywanych ustnie.

Czytanie: Student rozumie teksty krótkie i bardzo proste. Potrafi domyślić się sensu informacji podanej w takich tekstach jak: reklamy, broszurki, menu, rozkłady jazdy oraz rozumie krótkie i proste teksty osobiste, opowiadania o codziennych sprawach, dotyczące znanych tematów.

Mówienie – interakcja: Student posiada umiejętność porozumiewania się w trakcie wykonywania znanych mu i prostych prac wymagających jedynie prostej i bezpośredniej wymiany informacji na znane tematy. Potrafi się porozumieć w trakcie krótkiej wymiany zdań, jeśli nawet nie potrafi prowadzić dłuższej rozmowy. Potrafi dokonać prostych zakupów w sklepie, uzyskać podstawowe informacje dotyczące podróży.

Mówienie – produkcja: Potrafi w kilku zdaniach opisać w prosty sposób swoją rodzinę lub innych ludzi, opisać to, co robi, swoje studia, obecny i poprzedni zawód, podać krótki podstawowy opis zdarzeń, opisać minione czynności i osobiste wydarzenia.

Pisanie: Potrafi zanotować i przekazać na piśmie proste i krótkie informacje, napisać osobisty, bardzo prosty list, np. podziękowania. Potrafi zaznaczyć chronologiczny porządek wydarzeń.

Poziom B1

Sluchanie: Student potrafi zrozumieć informacje podane w języku standardowym na temat domu, szkoły, pracy, wolnego czasu itd. Rozumie główną część większości programów telewizyjnych i radiowych dotyczących bieżących wydarzeń, interesujących studenta tematów, jeśli rozmówcy mówią względnie wolno i wyraźnie.

Czytanie: Student rozumie głównie teksty zredagowane w języku codziennym lub odnoszące się do pracy. Potrafi zrozumieć opis wydarzeń, opis przeżyć, a także życzenia zawarte w prywatnych listach.

Mówienie – interakcja: Student potrafi porozumieć się w większości sytuacji w jakich może się znaleźć podróżując po kraju, którego języka się uczy. Potrafi bez przygotowania wziąć udział w rozmowie na tematy osobiste lub dotyczące życia codziennego np. rodziny, czasu wolnego, pracy, podróży oraz bieżących wydarzeń.

Mówienie – produkcja: Potrafi w prosty sposób zrelacjonować wydarzenia, opowiedzieć o swoich doświadczeniach, marzeniach, celach. Udzielić krótkich wyjaśnień, podać przyczyny, wyrazić opinie lub przedstawić swoje plany. Po-

trafi opowiedzieć krótką historię, główną intrygę filmu, i wyrazić reakcję na jego temat.

Pisanie: Potrafi napisać prosty, zwięzły tekst na znany lub interesujący go temat. Napisać list opisujący swoje osobiste doświadczenia, przeżycia i wrażenia.

Poziom B2

Słuchanie: Student rozumie stosunkowo długie wypowiedzi i wykłady, potrafi śledzić złożony wywód, jeśli dotyczy tematu, który nie jest mu obcy. Potrafi zrozumieć dziennik oraz większość programów telewizyjnych dotyczących aktualnych tematów. Rozumie większość filmów, jeśli ich język jest standardowy.

Czytanie: Student potrafi zrozumieć artykuły i teksty opisujące problematykę współczesną, których autorzy przyjmują konkretną postawę lub szczególnie punkt widzenia. Rozumie współczesny tekst literacki napisany prozą.

Mówienie – interakcja: Student posiada umiejętność porozumiewania się w miarę swobodnie i spontanicznie w taki sposób, że interakcje z rdzennym użytkownikiem języka stają się naturalne. Potrafi uczestniczyć czynnie w rozmowie na tematy codzienne, przedstawić swoje poglądy i ich bronić.

Mówienie – produkcja: Potrafi wypowiadać się jasno i szczegółowo na wiele tematów dotyczących jego zainteresowań, potrafi przedstawić swój pogląd na aktualny temat oraz wyjaśnić korzyści i niedogodności różnych rozwiązań. Potrafi opisać i przeprowadzić jasną i płynną argumentację w stylu dostosowanym do kontekstu, przedstawić w sposób zwięzły i logiczny dany temat i przypomnieć słuchaczom główne punkty prezentacji.

Pisanie: Potrafi napisać tekst jasny, płynny i stylistycznie dostosowany do kontekstu sytuacyjnego oraz zredagować listy, sprawozdania, raporty i artykuły na złożone tematy, o jasnej strukturze pozwalającej czytelnikowi zrozumieć ich najważniejsze punkty. Student potrafi również streścić lub przedstawić pisemną krytykę tekstu naukowego lub literackiego.

Poziom C1

Słuchanie: Student potrafi zrozumieć długą wypowiedź, nawet jeśli jej struktura nie jest jasna i gdy zawiera ona niedopowiedzenia, rozumie programy telewizyjne i filmy bez specjalnego wysiłku, rozumie wykłady, rozmowy i opracowania dotyczące dziedzin jego akademickich lub zawodowych zainteresowań.

Czytanie: Potrafi zrozumieć długie i złożone teksty prasowe lub literackie o zróżnicowanym stylu jak również teksty specjalistyczne i długie instrukcje techniczne, nawet jeśli nie są związane z jego specjalizacją. Potrafi zrozumieć w tekstach ukryte znaczenia, myśli i relacje.

Mówienie – interakcja: Potrafi porozumiewać się swobodnie i spontanicznie nie szukając słów, skutecznie używając języka w kontaktach ogólnych, zawo-

dowych i akademickich. Potrafi wyrażać swoje myśli i poglądy oraz nawiązać do wypowiedzi poprzednich rozmówców, wyrażać emocje, stosować aluzje oraz żartować.

Mówienie – produkcja: Potrafi opisać jasno i szczegółowo tematy złożone, odnosząc się przy tym do tematów z nimi związanych, rozwijając niektóre aspekty i odpowiednio kończąc wypowiedź.

Pisanie: Potrafi wypowiedzieć się poprzez jasno i dobrze skonstruowany tekst oraz rozwinąć w nim swój punkt widzenia. Potrafi wypowiedzieć się pisemnie w liście, eseju lub sprawozdaniu na tematy złożone, podkreślając ważne aspekty, dostosowując swój styl do stylu nadawcy. Potrafi zebrać informacje z różnych źródeł i zastosować je w spójnym i logicznym podsumowaniu. Potrafi dobrać styl odpowiednio do adresata.

Poziom C2

Słuchanie: Student nie ma żadnych trudności w rozumieniu języka mówionego, tak w przekazach bezpośrednich jak i poprzez media, ani gdy mówi się szybko. Potrzebuje tylko trochę czasu na oswojenie się z nowym akcentem.

Czytanie: Czyta bez wysiłku wszelkie teksty, nawet takie, których forma i treść posiadają duży stopień abstrakcji, np. podręcznik, artykuły na tematy specjalistyczne, dzieło literackie. Potrafi rozpoznać znaczenie wielu środków stylistycznych (gry słów, metafory, symbole, dwuznaczności).

Mówienie – interakcja: Potrafi uczestniczyć bez żadnego wysiłku we wszelkich rozmowach, dyskusjach, swobodnie stosując wyrażenia idiomatyczne i potoczne.

Mówienie – produkcja: Potrafi wypowiadać się płynnie i wyrażać precyzyjne niuansy znaczeniowe. W przypadku trudności potrafi zręcznie naprawić potknięcie tak, że manewr ten zostanie niemal niezauważony.

Pisanie: Potrafi opisać i przeprowadzić jasną i płynną argumentację w stylu dostosowanym do kontekstu, przedstawić w sposób zwięzły i logiczny dany temat i przypomnieć słuchaczom główne punkty prezentacji. Potrafi napisać tekst jasny, płynny i stylistycznie dostosowany do kontekstu sytuacyjnego oraz zredagować listy, sprawozdania, raporty i artykuły na złożone tematy, o jasnej strukturze pozwalającej czytelnikowi zrozumieć ich najważniejsze punkty. Student potrafi również streścić lub przedstawić pisemną krytykę tekstu naukowego lub literackiego.

tso14. Katechetyka fundamentalna

Rok 3, semestr 5

Wymiar: 30 h wykładu, ECTS: 2 pkt.

Przewodzący: wykład – ks. dr hab. Tadeusz Panuś, prof. UPJPII

Forma zaliczenia: zo

Treści merytoryczne przedmiotu:

Zapoznanie studentów z podstawowymi problemami katechetyki jako naukowej refleksji nad katechezą, zarysem historii katechezy, współczesnymi kierunkami katechetycznymi i strukturą katechezy posoborowej.

Wymagania wstępne:

Zaliczenie czterech semestrów w zakresie przedmiotów filozoficzno-teologicznych określonych w programie studiów przygotowujących do kapłaństwa. Aktywny udział w wykładach, prezentacja wybranych lektur, pozytywnie zdany egzamin.

Cele przedmiotu:

Celem wykładu jest zapoznanie studentów z podstawowymi zagadnieniami z zakresu katechetyki, (definicją katechetyki, dokumentami katechetycznymi Kościoła; dzieje katechezy), ukazanie współczesnych kierunków katechezy, natury i wymiarów katechezy.

Metody oceny:

Praca studenta jest oceniana dwuetapowo. Pierwszy etap to pisemne colloquium, które zaliczają studenci w oparciu o przeczytane lektury, wybranych artykułów, które korespondują z problematyką przedmiotu. Drugi etap oceniania to egzamin pisemny, polegający na rozwiązaniu testu. Materiał do egzaminu składa się z treści zawartych w wygłoszonych wykładach, wybranych lektur dokumentów katechetycznych Kościoła.

Spis zalecanych lektur:

Alberich E., *Katecheza dzisiaj. Podręcznik katechetyki fundamentalnej*, Warszawa 2003; Chałupniak R., Kostorz J., *Wybrane zagadnienia z katechetyki*, Opole 2002; Czekalski R., *Katecheza komunikacją wiary*, Płock 2006; Konferencja Episkopatu Polski, *Dyrektorium katechetyczne Kościoła katolickiego w Polsce*, Kraków 2001; Kongregacja ds. Duchowieństwa, *Dyrektorium ogólne o katechizacji*, Poznań 1998; Koska W., *Katechetyka*, Poznań 1993; Majewski M., *Aktualne wyzwania katechetyczne*, Kraków 1997; Majewski M., *Tożsamość katechezy integralnej*, Kraków 1995; Panuś T., *Główne kierunki katechetyczne XX wieku*, Kraków 2001; Stala J. (red.), *Historia katechezy i katechetyka fundamentalna*, Tarnów 2003; *Katechizm Kościoła Katolickiego*, Poznań 2002.

tso15. Katechetyka materialna

Rok 3, semestr 6

Wymiar: 15 h wykładu, ECTS: 2 pkt.

Prowadzący: wykład – ks. dr hab. Tadeusz Panuś, prof. UPJPII

Forma zaliczenia: zo

Treści merytoryczne przedmiotu:

W czasie zajęć studenci są zapoznawani ze źródłami katechezy (DOK 94–118), wielowarstwowością treści katechezy, z zasadami kierującymi doбором treści w katechezie; funkcją Biblii i liturgii oraz ludzkiego doświadczenia w katechezie; wprowadzani są w aktualnie obowiązujące podstawę programową katechezy oraz aktualnie dostępne podręczniki katechetyczne.

Wymagania wstępne:

Zaliczenie katechetyki fundamentalnej.

Cele przedmiotu:

Celem wykładu jest zapoznanie studentów z źródłami katechezy (DOK 94–118) i wielowarstwowością treści katechezy, z zasadami kierującymi doбором treści w katechezie, w tym Biblii i liturgii oraz ludzkiego doświadczenia w katechezie.

Metody oceny:

Praca studenta jest oceniana dwuetapowo. Pierwszy etap to pisemne colloquium, które zaliczają studenci w oparciu o przeczytane lektury, wybranych artykułów, z zakresu katechetyki materialnej. Drugi etap oceniania to egzamin pisemny, polegający na rozwiązaniu testu. Materiał do egzaminu składa się z treści zawartych w wygłoszonych wykładach, wybranych lektur dokumentów katechetycznych Kościoła.

Spis zalecanych lektur:

Charytański J., *W kręgu zadań i treści katechezy*, Kraków 1992; Konferencja Episkopatu Polski, *Podstawa programowa katechezy Kościoła katolickiego w Polsce*, Kraków 2001; Kongregacja ds. Duchowieństwa, *Dyrektorium ogólne o katechizacji*, Poznań 1998; Panuś T., *Jaka katecheza dla współczesnego człowieka?*, [w:] *Katechetyka i katecheza u progu XXI wieku*, Poznań 2007, s.403–445; Panuś T., *Potrzeba katechezy parafialnej*, „Ateneum kapłańskie” (2004), nr 9, s. 219–221; Panuś T., *Zasada wierności Bogu i człowiekowi i jej realizacja w polskiej katechizacji*, Kraków 2001; Stala J. (red.), *Katechetyka materialna*, Tarnów 2002.

tso16. Katolicka nauka społeczna

Rok 5, semestr 9–10

Wymiar: 60 h (30/30) wykładu, ECTS: 4+4 pkt.

Prowadzący: wykład – ks. prof. dr hab. Tadeusz Borutka

Forma zaliczenia: e/e

Treści merytoryczne przedmiotu:

Celem zajęć jest zapoznanie ze społecznym nauczaniem Kościoła, które rozwijało się stopniowo, a w minionym stuleciu nabrało szczególnego tempa i znaczenia.

Zajęcia obejmują następujące zagadnienia: Pojęcie, terminologia, metoda. Źródła biblijne katolickiej nauki społecznej. Moc wiążąca, niezmiennosc i rozwojowość nauki. Historyczny wymiar nauczania społecznego. Chrześcijańska wizja człowieka w społeczeństwie (człowiek istotą społeczną, godność i wartość osoby ludzkiej, prawa i obowiązki osoby ludzkiej). Podstawowe zasady życia społecznego. Społeczny wymiar życia rodzinnego, politycznego, ekonomicznego i kulturowego. Zagadnienie ochrony środowiska naturalnego i troska o pokój w świecie. Apostolat społeczny.

Wymagania wstępne:

Orientacja w historii Kościoła, teologii moralnej, dogmatycznej.

Cele przedmiotu:

Student zdobywa ogólną wiedzę w zakresie społecznego nauczania Kościoła, zna encykliki społeczne i ich autorów. Orientuje się w podstawach życia politycznego, ekonomicznego i kulturowego oraz w zagadnieniu apostołstwa społecznego.

Metody nauczania:

Wykłady, konsultacje (zarówno regularne godzina przed wykładami, jak też organizowane w indywidualnych przypadkach), inne ćwiczenia/zajęcia praktyczne – omawianie encyklik społecznych oraz przedstawianie życiorysów ich autorów.

Metody oceny:

Egzaminy ustne (2 razy w roku), prace roczne, ćwiczenia praktyczne, ocenianie ciągłe.

Spis zalecanych lektur:

Borutka T., Mazur J., Zwoliński A., *Katolicka nauka społeczna*, Częstochowa 1999; Borutka T., *Nauczanie społeczne papieża Jana Pawła II*, Kraków 1994; Borutka T., *Społeczne nauczanie Kościoła. Teoria i zastosowanie*, Kraków 2008; Borutka T., *Zadania społeczne laikatu*, Bielsko-Biała 1996; Höffner J., *Chrześcijańska nauka społeczna*, Kraków 1983; Majka J., *Etyka społeczna i polityczna*, Warszawa 1993; Majka J., *Katolicka nauka społeczna. Studium historyczno-porównawcze*, Rzym 1986; Mazur J., *Katolicka nauka społeczna*, Kraków 1992; Strzeszewski Cz., *Katolicka nauka społeczna*, Warszawa 1982; Zwoliński A., *Katolik i polityka*, Kraków 1995.

tso17. Liturgika 1/2

Rok 2, semestr 3

Wymiar: 30 h wykładu, ECTS: 4 pkt.

Prowadzący: wykład – ks. dr Janusz Mieczkowski

Forma zaliczenia: e

Treści merytoryczne przedmiotu:

Liturgika – Eucharystia.

Główne tematy to: biblijny kontekst ustanowienia Eucharystii, rozwój liturgii Eucharystii w historii Kościoła, Eucharystia jako Pamiątka, Ofiara i Uczta, struktura Mszy świętej, kult Eucharystii poza Mszą świętą, znaczenie Eucharystii w życiu Kościoła.

Cele przedmiotu:

Celem wykładu jest ukazanie historycznego rozwoju obrzędów Mszy świętej oraz teologii Eucharystii i jej miejsca w życiu Kościoła.

Metody oceny:

Egzamin końcowy.

Spis zalecanych lektur:

Kunzler M., *Liturgia Kościoła*, Poznań 1999; Nadolski B., *Liturgika*, t. IV: *Eucharystia*, Poznań 1992; Nadolski B., *Msza święta*, Kraków 2005; Nowe Ogólne wprowadzenie do Mszału Rzymskiego (Rzym 2002); Sinka T., *Liturgika*, Kraków 1997; Świerzawski W. (red.), *Msza święta*, Kraków 1993.

tso18. Liturgika 2/2

Rok 3, semestr 6

Wymiar: 30 h wykładu, ECTS: 2 pkt.

Prowadzący: wykład – ks. dr Jarosław Superson SAC

Forma zaliczenia: zo

Treści merytoryczne przedmiotu:

Liturgika – sakramenty i sakramentalia.

Znaki sakramentalne i sakramentalia są formą działania Boga pośród historii. Poprzez swój symboliczny charakter odnoszą człowieka do osobowej rzeczywistości zbawienia w Chrystusie. Są konkretnymi, związanymi z sytuacją osoby sposobami realizacji powszechnego sakramentu zbawienia, jakim jest Kościół.

Wykład przedstawia następujące zagadnienia: znaczenie sakramentów i sakramentaliów w życiu Kościoła; ich rozwój historyczny; formę obrzędową, zmiany w obrzędach po Soborze Watykańskim II teologię i symbolikę.

Wymagania wstępne:

Student powinien zaliczyć wcześniej przedmiot: Liturgika fundamentalna.

Cele przedmiotu:

Celem wykładu jest ukazanie podstawowych zagadnień związanych z biblijnym źródłem sakramentów i sakramentaliów, ich rozwojem historyczno-liturgicznym, ich sprawowaniem i współczesnym ich rozumieniem i praktyką.

Metody oceny:

Egzamin ustny.

Spis zalecanych lektur:

Kunzler M., *Liturgia Kościoła*, (= *Amateca Podręczniki Teologii Katolickiej*, t. 10), Poznań 1999; Migut B., *Znaki Misterium Chrystusa*, Lubin 1996; Nardolski B., *Sakramenty, sakramentalia i błogosławieństwa* (= *Liturgika*, t. 3), Poznań 1992; *Sakrament chrztu. Liturgia, teologia, Pismo św.*, Katowice 1973; *Sakramenty wtajemniczenia chrześcijańskiego*, Warszawa 1981.

tso19. Logika

Rok 2, semestr 4

Wymiar: 30 h wykładu, ECTS: 3 pkt.

Prowadzący: wykład – ks. dr hab. Adam Olszewski

Forma zaliczenia: e

Treści merytoryczne przedmiotu:

Zajęcia są prowadzone w ten sposób, że wykładowca stara się połączyć wykład (monolog) z ćwiczeniami. Dlatego kładzie się nacisk na to, aby formalne definicje wyjaśniać przez podawanie wielu przykładów. Studenci przy tablicy rozwiązują zadania i przez to również osiągają pełniejsze rozumienie teorii. Wykład ma zapoznać teologów z podstawowymi pojęciami i metodami logiki.

Oto zagadnienia omawiane podczas wykładów podane w kolejności pojawiania się na wykładzie: pojęcie zdania w sensie logicznym, wnioskowanie, tautologia, najważniejsze prawa klasycznego rachunku zdań, badania tautologiczności formuł za pomocą metody tablic semantycznych, pojęcie zbioru, działanie na zbiorach, prawa teorii zbiorów, pojęcie relacji, działania na relacjach, pojęcie nazwy, rachunek nazw, podział zbioru i klasyfikacja, elementy rachunku predykatów, definicje, pytania, argumentacja, zasady konwersacji Grice'a, presupozycje.

Cele przedmiotu:

Cele dydaktyczne są następujące: 1. Umiejętność określenia struktury logicznej wypowiedzi. 2. Definiowanie jednych terminów za pomocą drugich. 3. Precyzyjne formułowanie poglądów. 4. Odróżnianie zdań uzasadnionych od nieuzasadnionych. 5. Przeprowadzenie analizy dowolnej argumentacji.

Metody nauczania:

Zajęcia są prowadzone w ten sposób, że wykładowca stara się połączyć wykład (monolog) z ćwiczeniami. Dlatego kładzie się nacisk na to, aby formalne definicje wyjaśniać przez podawanie wielu przykładów. Studenci przy tablicy rozwiązują zadania i przez to również osiągają pełniejsze rozumienie teorii. Wykład ma zapoznać teologów z podstawowymi pojęciami i metodami logiki.

Metody oceny:

Na około miesiąc przed egzaminem studenci otrzymują listę zagadnień, które mogą się pojawić na egzaminie. Podczas pisemnego egzaminu powinni wyka-

zać się umiejętnością dokładnego przytoczenia z pamięci wymaganych definicji oraz rozwiązania podanych zadań.

Spis zalecanych lektur:

Szymanek K., *Sztuka argumentacji. Słownik terminologiczny*, Warszawa 2001; Szymanek K., Wieczorek K., Wójcik A., *Sztuka argumentacji*, Warszawa 2003; Tokarz M., *Wprowadzenie do logiki*, Katowice 1984; Tokarz M., *Wykłady z logiki*, Tychy 1998.

tso20. Metafizyka

Rok 1, semestr 2

Wymiar: 30 h wykładu, ECTS: 4 pkt.

Prowadzący: wykład – ks. dr Dariusz Oko

Forma zaliczenia: e

Treści merytoryczne przedmiotu:

Wykład, którego treścią jest historia metafizyki i jej krytyki oraz metafizyka w ujęciu takich myślicieli, jak B. Lonergan, E. Coreth, J. B. Lotz, K. Rahner – zakorzeniona zarówno w tradycji klasycznej, jak i transcendentalnej filozofii niemieckiej. Tradycyjna problematyka metafizyki zostaje przedstawiona tutaj jako przedmiot ponadsystemowego myślenia metafizycznego i ujęta w perspektywie podmiotowej, a zarazem ubogacona o owoce nowożytnej refleksji ontologicznej. Szczególna uwaga jest poświęcona problemowi krytycznemu, własnościom transcendentalnym, metafizycznym podstawom rozumienia osoby, wolności i relacji interpersonalnych.

Program: 1. Historia metafizyki i jej krytyki. 2. Metoda transcendentalna. 3. Antropologiczny punkt wyjścia w metafizyce. 4. Bycie jako horyzont aktu ludzkiego. 5. Relacja bycia i poznania. 6. Bycie w skończonym akcie. 7. Bycie duchowe. 8. Podstawowe prawa i własności bycia. 9. Bycie w świecie.

Wymagania wstępne:

Podstawowe wiadomości z filozofii uzyskane podczas studiów pierwszego semestru.

Cele przedmiotu:

Po ukończeniu kursu student powinien znać zarys historii metafizyki i metody transcendentalnej oraz podstawowe problemy, pojęcia i twierdzenia metafizyki klasycznej w ujęciu transcendentalnym.

Metody oceny:

Egzamin ustny.

Spis zalecanych lektur:

Oko D., *Metafizyka istnienia* (skrypt), Kraków 1993; Oko D., *Metoda transcendentalna jako metoda metafizyki po zwrocie antropologicznym*, „Analecta Cracoviensia” XXVIII (1996), s. 99–112; Oko D., *Struktura ducha*

ludzkiego według Bernarda Lonergana, „Analecta Cracoviensia” XXIX (1997), s. 283–297.

tso21. Metodyka pracy naukowej

Rok 1, semestr 1

Wymiar: 30 h wykładu, ECTS: 2 pkt.

Prowadzący: wykład – ks. dr Paweł Holc CM

Forma zaliczenia: zo

Treści merytoryczne przedmiotu:

Wykład podstawowych zagadnień związanych z tworzeniem pracy naukowej. Omawiane zagadnienia: 1. Podstawowe wiadomości na temat pracy naukowej. 2. Kryteria naukowości. 3. Sformułowanie tematu. 4. Struktura pracy. 5. Korzystanie z biblioteki. 6. Dokumentacja pracy. 7. Metody.

Cele przedmiotu:

Celem wykładów i ćwiczeń jest zapoznanie studenta, tak teoretyczne jak i praktyczne, z podstawowymi wymogami związanymi z tworzeniem pracy naukowej, ze szczególnym uwzględnieniem pracy magisterskiej. Na zakończenie zajęć student powinien zdobyć umiejętność właściwego posługiwania się warsztatem naukowym.

Metody nauczania:

Wykład dopełniony ćwiczeniami, zaznajomienie się z pracą w bibliotece (4 jednostki wykładowe).

Metody oceny:

Praca semestralna lub ćwiczenia praktyczne.

tso22. Nowy Testament

Rok 3–4, semestr 6–8

Wymiar: 90 h (30/30/30) wykładu + 30 h (–/–/30) ćwiczeń, ECTS: 2+4+4 pkt.

Prowadzący: wykład – dr Danuta Piekarcz (sem. 7–8), ks. dr Stanisław Witkowski MS (sem. 6),
ćwiczenia – ks. dr Roman Mazur SDB, ks. dr Wojciech Węgrzyniak

Forma zaliczenia: e/e/e

Treści merytoryczne przedmiotu:

Wykład.

sem. 6

Ewangelie synoptyczne.

Wykład zaznajamia ze środowiskiem, w którym powstawały ewangelie, omawia każdą z ewangelii synoptycznych łącznie z Dziejami Apostolskimi (autor, czas, miejsce powstania) oraz objaśnia wybrane perykopy.

Wykład pozwoli zaznajomić się z tematyką dotyczącą między innymi etapów powstawania Ewangelii, tematów dotyczących zagadnień poruszanych

przez przypowieści Jezusa, ewangelię dzieciństwa, mękę, śmierć i zmartwychwstanie Jezusa.

sem. 7–8

Wykład obejmuje: tło historyczno-kulturowe czasów apostołskich, następnie treść Dziejów Apostołów, na tle której są analizowane Listy Pawłowe w kolejności chronologicznej, a po nich – listy innych autorów NT (z wyjątkiem Janowych).

Celem wykładu (kontynuacji wykładu z II sem. III roku studiów) jest zapoznanie studentów z tekstem i teologią pism św. Łukasza, Listów Pawłowych, Hbr i Listów Katolickich.

Ćwiczenia.

(ks. Mazur)

Nowy Testament – Pisma św. Pawła.

Ćwiczenia obejmują praktyczne zapoznanie się i wdrożenie do metodologii pracy naukowej w dziedzinie biblistyki. Wybrane perykopy z Listów Pawła obejmują chrystologię, eklezjologię, liturgię, a także moralność chrześcijańską, umożliwiając w sposób konkretny na osobiste i pogłębione studium tychże tematów w oryginalnym ich języku.

Treścią merytoryczną jest poprawna metodologicznie aplikacja krytyki tekstualnej, tradycji, redakcyjnej oraz teologiczne wyodrębnienie treści w Hymnach, katalogach życia rodzinnego oraz katalogach cnót i występków Listów Pawłowych.

(ks. Węgrzyniak)

Ćwiczenia mają na celu zapoznanie studentów z kluczowymi tekstami Nowego Testamentu oraz wypracować umiejętność korzystania z dostępnych w języku polskim pomocy biblijnych niezbędnych do zrozumienia tekstu.

Wprowadzenie do metodologii ćwiczeń na przykładzie Mk 1, 16–20 przygotowane przez wykładowcę oraz prezentacja fragmentów przygotowanych przez studentów.

Wymagania wstępne:

Wykład.

sem. 6

Znajomość alfabetu greckiego, lektura Ewangelii i Dziejów.

sem. 7–8

Zaliczenie poprzedniego semestru przedmiotu.

Ćwiczenia.

(ks. Mazur)

Znajomość treści *Corpus Paulinum*. Umiejętność czytania w języku greckim. Znajomość metody historyczno-krytycznej w badaniach egzegetycznych.

(ks. Węgrzyniak)

Ogólne wiadomości na temat Nowego Testamentu.

Cele przedmiotu:

Wykład.

sem. 6

Student powinien nabyć umiejętność czytania Ewangelii w aspekcie synoptrycznym i osiąść wiedzę dotyczącą specyficznej problematyki podkreślanej przez każdego z synoptryków.

sem. 7–8

Celem przedmiotu jest wykształcenie umiejętności pracy nad tekstem biblijnym, rozumienia także jego tzw. trudnych fragmentów, kojarzenia myśli na dany temat zawartych w różnych księgach.

Ćwiczenia.

(ks. Mazur)

Celem przedmiotu jest praktyczny kontakt z tekstem Pism Pawłowych w Nowym Testamencie oraz osobista prezentacja ustna i pisemna wskazanej lub uzgodnionej z wykładowcą perykopy. Dodatkowym celem jest nabranie wprawy w historyczno-krytycznym studiowaniu i prezentacji *Corpus Paulinum* oraz nabycie umiejętności posługiwania się metodologią naukową w egzegezie biblijnej.

(ks. Węgrzyniak)

Poznanie niektórych fragmentów Nowego Testamentu. Wykształcenie umiejętności korzystania z publikacji biblijnych dostępnych w języku polskim a związanych z omawianymi fragmentami. Nabycie podstawowych umiejętności osobistej i egzystencjalnej lektury tekstów biblijnych.

Metody nauczania:

Wykład.

sem. 6

Zajęcia mają formę wykładu, przytaczamy teksty w oryginale i poddajemy szczegółowej egzegezie.

sem. 7–8

Wykład z elementami konwersatorium, projekcja zdjęć z krajów biblijnych.

Metody oceny:

Wykład.

sem. 6

Egzamin ustny.

sem. 7–8

Egzamin ustny; wymagania: dobra znajomość omawianych ksiąg i objaśnień podanych podczas wykładu (literatura podana niżej ma charakter pomocniczy).

Ćwiczenia.

(ks. Mazur)

Ocena końcowa składa się z dwóch części: prezentacji ustnej i pisemnej, w proporcji: 40 % (ustna) i 60% (pisemna).

(ks. Węgrzyniak)

Na podstawie przygotowanych prezentacji poszczególnych operacji egzegetycznych (1. Bibliografia. 2. Problemy tekstualne. 3. Kontekst historyczno-geograficzny. 4. Struktura tekstu. 5. Analiza egzegetyczna. 6. Wirkungsgeschichte. 7. Aktualizacja). Każdy student winien przygotować na każde zajęcie jedną operację egzegetyczną.

Spis zalecanych lektur:

Wykład.

sem. 6

Bartnicki R., *Przesłanie Ewangelii*, Warszawa 1996; Jankowski A., *Królestwo Boże w przypowieściach*, Kraków 1977; Kudasiewicz J., *Ewangelie synoptyczne dzisiaj*, Ząbki 1999.

sem. 7–8

Frankowski J., Mędała S. (red.), *Wprowadzenie w myśl i wezwanie ksiąg biblijnych*, t. 9: *Listy św. Pawła*, Warszawa 1997; Kudasiewicz J., *Ewangelie synoptyczne dzisiaj*, Apostolicum 1999; Maggioni B., *Paweł apostoł Chrystusa i sługa Ewangelii*, Kielce 2009.

Ćwiczenia.

(ks. Mazur)

Brown R. E., *An Introduction to the New Testament*, New York 1997; Buscemi M. A., *Gli inni di Paolo*, Jerusalem 2000; Buscemi M. A., *San Paolo. Vita, opera, messaggio*, Jerusalem 1996; Casalini N., *Le lettere di Paolo. Teologia*, Jerusalem 2001; Gnilka J., *Paweł z Tarsu*, Kraków 2001; Jelonek T., *Święty Paweł i jego listy*, Kraków 1992.

(ks. Węgrzyniak)

1. Teksty: *Biblia Poznańska*, red. M. Peter – M. Wolniewicz, Poznań 2004; *Biblia Tysiąclecia*, red. A. Jankowski, Poznań 2005; *Pismo Święte Starego i Nowego Testamentu*, oprac. Zespół Biblistów Polskich z inicjatywy Stowarzyszenia św. Pawła, Częstochowa 2009.

2. Komentarze: Brown R. E. et al. (red.), *Katolicki Komentarz Biblijny*, Warszawa 2001; Dąbrowski E. – Gryglewicz F. (red.), *Pismo Święte Nowego Testamentu*, Lublin 1958–1979; Keener C. S., *Komentarz historyczno-kulturowy do Nowego Testamentu*, Warszawa 2000; Ravasi G., *Biblia dla każdego*, Kielce 1995; Stachowiak L., Jankowski A., Romaniuk K., *Komentarz praktyczny do Nowego Testamentu*, t. I–II, Poznań – Kraków 1999; Szymanek E., *Wykład Pisma Świętego Nowego Testamentu*, Poznań 1990.

3. Historia: Bednarz M., *Historia zbawienia*, Tarnów 2000; Daniel-Rops H., *Życie codzienne w Palestynie w czasach Chrystusa*, Warszawa 2001; Dąbrowski E., *Nowy Testament na tle epoki. Geografia – Historia – Kultura*, Poznań 1958.

4. Atlasy: *Mały atlas biblijny*, Lublin 1990; *Mały atlas biblijny*, Warszawa 2001; Pritchard J. B., *Wielki Atlas Biblijny*, Warszawa 1994.
5. Encyklopedie – Słowniki: Achtemeier P. J. (red.), *Encyklopedia biblijna*, Warszawa 2004; Dąbrowski E. (red.). *Podręczna encyklopedia biblijna*, t. 1–2, Poznań 1959; Defour X.-L. (ed.), *Słownik teologii biblijnej*, wyd. 3, Poznań 1990.
7. Online: <http://biblia.apologetyka.com/>; <http://www.bibliстыka.umk.pl/>;
<http://biblijna.strona.pl/>; <http://www.biblia.pl/>.

tso23. Patrologia 1/3

Rok 3, semestr 5

Wymiar: 30 h wykładu + 15 h ćwiczeń, ECTS: 4 pkt.

Prowadzący: wykład – ks. dr hab. Jan Witold Żelazny, prof. UPJPII, ćwiczenia – ks. dr hab. Jan Witold Żelazny, prof. UPJPII

Forma zaliczenia: e

Treści merytoryczne przedmiotu:

Zaznajomienie z pierwszymi pismami chrześcijańskimi do Orygenes, zarys literatury patrystycznej kręgu języka syryjskiego

Nie ma teologii bez źródeł. Tym, co kształtuje naszą wiarę jest nie jakiś określony system filozoficzny, ale doświadczenie wiary przekazane przez Apostołów uczniom. To doświadczenie i ten przekaz staje się inspiracją dla ludzi wierzących w ich codziennych wysiłkach, w ich przeżywaniu wiary i własnej egzystencji. Dokumenty z tej epoki, o różnym charakterze, pozwalają nam lepiej zrozumieć nie tylko postawy współbraci, ale i samych siebie, pozwalają jednocześnie oprzeć teologię na tekstach, w których dochodzi do głosu rozumienie prawd wiary u pierwszych chrześcijan. Przy postulatcie odczytania źródeł w duchu, w jakim były napisane, jest oczywiste, że bez spotkania z tymi świadkami naszej wspólnej tradycji nie ma poważnego studium teologicznego.

Wymagania wstępne:

Znajomość historii powszechnej, umiejętność posługiwania się nazewnictwem łacińskim i greckim.

Cele przedmiotu:

Zapoznanie z literaturą patrystyczną kręgu języka: łacińskiego, greckiego i syryjskiego, nauka samodzielnej analizy tekstu patrystycznego, jako źródła do studiów teologicznych w każdej dyscyplinie.

Metody oceny:

Wykład – egzamin ustny. Ćwiczenia – kolokwium wraz z zaliczeniem mapy. Ocena ciągła (kolokwia cotygodniowe).

Spis zalecanych lektur:

Michalski M., *Antologia Literatury Patrystycznej*, t. I, Warszawa 1975; Pelikan J., *Początki wspólnej tradycji*, Kraków 2008; Pietras H., *Początki teologii*

Kościola, Kraków 2000; Staniek E., *W skarbcu Starożytnego Kościoła*, Kraków 1997; Wilken R. L., *Duch myśli wczesnochrześcijańskiej*, Kraków 2009; Żelazny J. W., *Zarys literatury patrystycznej kręgu języka syryjskiego*, (maszynopis).

tso24. Patrologia 2/3

Rok 3, semestr 6

Wymiar: 30 h wykładu + 15 h ćwiczeń, ECTS: 3 pkt.

Prowadzący: wykład – ks. dr hab. Dariusz Kasprzak OFMCap, ćwiczenia – ks. dr hab. Dariusz Kasprzak OFMCap

Forma zaliczenia: e

Treści merytoryczne przedmiotu:

Patrologia III/IV wieku: teologia aleksandryjska III w. (Klemens Aleksandryjski, Orygenes), problematyka prześladowań antychrześcijańskich w III i IV w.; przełom konstantyński – *christianitas religio licita*; teologia rzymska i afrykańska 2 poł. III w. (Arnobiusz z Sikka, Laktancjusz, Minucjusz Feliks, tzw. kanon Muratoriego), patrystyczna kwestia objawienia / natchnienia / kanoniczności; kontrowersje teologiczne okresu III/IV w.: millenaryzm/chiliazm, eustacjanizm, melecjanizm, arianizm, duchobórstwo; pierwsze soborowe rozstrzygnięcia dogmatyczne (325 r.; 381 r.); teologia nicejska Atanazego z Aleksandrii i Hilarego z Poitiers.

Wymagania wstępne:

Ogólna znajomość historii Kościoła starożytnego, wstępna znajomość języka greckiego i łacińskiego.

Cele przedmiotu:

Poznanie teologii patrystycznej III i IV wieku w jej historycznych uwarunkowaniach; nabycie umiejętności rozróżnienia prawdy wiary i dogmatu wiary od herezji i myśli heterodoksyjnej w kontekście sporów teologicznych i ascetycznych III/IV w.

Metody oceny:

Wykłady: ocena sumaryczna za: I. dwa zaliczenia pisemne (1 h.); II. jeden egzamin ustny (do 10/15 min.); terminy ustalane z rocznikiem na początku semestru.

Ćwiczenia: ocena sumaryczna za: I. aktywność na ćwiczeniach, II. przygotowanie i referowanie analizowanych tekstów; III. trzy cząstkowe zaliczenia pisemne z treści ćwiczeń (1 h.).

Spis zalecanych lektur:

Podręczniki:

Drączkowski F., *Patrologia*, Pelplin – Lublin 1998, s. 112–214; Pietras H., *Początki teologii Kościoła*, Kraków 2007, s. 89–96, 193–221.

Opracowania:

Crouzel H., *Orygenes*, Kraków 2004; Desprez V., *Początki monastycyzmu*, t. 1, Kraków 1999, s. 206–268, 281–359, 396–410, t. 2, s. 255–310; Góralski W., *Instytucja małżeństwa w starożytnym prawodawstwie kościelnym (III–VI w.)*, „Vox Patrum” 8–9(1985), s. 275–294; Kasprzak D., *Bogactwo i bieda w starożytności chrześcijańskiej*, [w:] Borkowski R. (red.), *Bogactwo i bieda. Próba refleksji humanistycznej*, Kraków 2004, s. 25–32; Kasprzak D., *Misje w starożytności chrześcijańskiej*, „Studia Laurentiana” 1 (2001) 1, s. 27–58; Kasprzak D., *Starożytne chrześcijaństwo w mieście*, „Studia Laurentiana” 3 (2003) 1, s. 5–27; Kasprzak D., *Teologia natchnienia biblijnego w okresie patrystycznym*, [w:] Jelonek T. (red.), *Z badań nad Biblią 12*, Kraków 2007, s. 93–129; Kasprzak D., *Teologia objawienia w ujęciu autorów wczesnochrześcijańskich. Próba zarysu zagadnienia w wiekach od I do VII*, [w:] Jelonek T. (red.), *Biblia w kulturze świata*, Kraków 2008, s. 127–164; Schatz K., *Sobory powszechne. Punkty zwrotne w historii Kościoła*, Kraków 2001, s. 22–44.

tso25. Patrologia 3/3

Rok 4, semestr 7

Wymiar: 30 h wykładu + 15 h ćwiczeń, ECTS: 4 pkt.

Prowadzący: wykład – ks. dr hab. Arkadiusz Baron, ćwiczenia – s. dr Sylwia Kaczmarek

Forma zaliczenia: e

Treści merytoryczne przedmiotu:

Wykład.

Patrologia III ujmowana jest z perspektywy historii dogmatu (okres: 381–870), czyli od Soboru Konstantynopolińskiego I do IV w 870 roku): 1. Sobór Konstantynopoliński I (381); 2. Cyryl Jerozolimski; 3. Kontrowersja nestoriańska; sobór w Efezie w 431 roku; 4. Antiocheńska szkoła egzegetyczna ze szczególnym uwzględnieniem Jana Chryzostoma oraz Teodoret z Cyru; 5. Egzegeza zachodnia: św. Hieronim, św. Augustyn; 6. Św. Augustyn i kontrowersja pelagiańska; 7. Sobory: Chalcedon (451), Konstantynopol II (553), Nicea II (787), Konstantynopol III (680–1) i Konstantynopol IV (869–870).

Ćwiczenia.

Analizowane są teksty pierwszych Soborów powszechnych, ze zwróceniem uwagi na kształtowanie się dogmatów.

W trakcie ćwiczeń wspólnie czyta się i analizuje wyrywki poszczególnych dokumentów pierwszych Soborów powszechnych. W analizie zwraca się uwagę na formę literacką dokumentów i na kontekst ich powstania, pomagające lepiej odczytać treść. Lektura odbywa się w języku polskim, ale pojęcia kluczowe sprawdza się też w tekście oryginalnym (greckim lub łacińskim). Poza ćwiczeniami studenci przygotowują też dodatkowe prace zaliczeniowe, zwią-

zane z kształtowaniem się dogmatów w pierwszych wiekach chrześcijaństwa (prezentacja ustna i pisemna; znajomość mapy basenu Morza Śródziemnego).

Wymagania wstępne:

Ćwiczenia.

Podstawowa znajomość łaciny i greki.

Cele przedmiotu:

Wykład.

Celem wykładu jest zdobycie przez słuchacza wiedzy dotyczącej teologii i jej problemów w starożytności chrześcijańskiej (od IV do IX wieku) oraz ich relacji do sytuacji społeczno-politycznej tamtych czasów.

Ćwiczenia.

Umiejętność analizowania tekstu i formułowania problemów badawczych.

Metody nauczania:

Wykład: wykład, konsultacje, dwa testy.

Ćwiczenia: analiza tekstów.

Metody oceny:

Wykład: średnia z testów i egzamin pisemny.

Ćwiczenia: szereg zaliczeń, z których wyłaniania jest średnia.

Spis zalecanych lektur:

Wykład.

Acta synodalia ab anno 50 ad annum 381, układ i oprac. A. Baron, H. Pietras, Kraków 2006; Baron A., *Spór o Pawła, spór a człowieka czy spór o Boga* (Źródła Myśli Teologicznej 15), Kraków 1999; *Constitutiones apostolorum*, układ i oprac. A. Baron, H. Pietras, Kraków 2007; *Dokumenty Soborów Powszechnych*, układ i oprac. A. Baron, H. Pietras, t. 1 i 2, Kraków 2001–2002; *Kanony Ojców Greckich (tekst grecki i polski) Atanazego i Hipolita (tekst arabski i polski)*, układ i oprac. A. Baron, H. Pietras, Kraków 2009; Pietras H., *Początki teologii Kościoła*, Myśl Teologiczna 28, Kraków 2000; Simonetti M., *Między dosłownością a alegorią* (Myśl Teologiczna 26), Kraków 2000.

Ćwiczenia.

Dokumenty Soborów Powszechnych, t. I (ŻMT 24), oprac. H. Pietras, A. Baron, Kraków 2001; Wicks J., *Wprowadzenie do metody teologicznej*, tłum. J. Ożóg, Kraków 1995.

tso26. Pedagogika 1/2

Rok 3, semestr 5

Wymiar: 30 h wykładu + 15 h ćwiczeń, ECTS: 4 pkt.

Prowadzący: wykład – ks. dr Grzegorz Godawa, ćwiczenia – o. mgr Piotr Jałako SchP

Forma zaliczenia: e

Treści merytoryczne przedmiotu:

Pedagogika – dydaktyka ogólna.

Wykład.

Metodologia badań pedagogicznych, rozwój systemów dydaktycznych, teorie doboru treści nauczania, taksonomia i operacjonalizacja celów dydaktycznych. Proces kształcenia wielostronnego a dydaktyka dialogu, toki nauczania i metody nauczania, zasady nauczania w strukturze dialogu. Formy organizacji kształcenia, środki dydaktyczne, kontrola i ocena, charakterystyka niepowodzeń szkolnych, nauczanie wychowujące.

Ćwiczenia.

1. Analiza koncepcji J.F. Herbarta.
2. Analiza koncepcji J. Dewey'a.
3. Teleologia dydaktyczna.
4. Operacjonalizacja celów.
5. Toki nauczania.
6. Metody nauczania.
7. Ocena i kontrola.
8. Zasady i formy nauczania.
9. Praca z podręcznikiem.
10. Tworzenie dokumentacji.

Wymagania wstępne:

Znajomość podstawowych zagadnień z psychologii ogólnej i rozwojowej.

Cele przedmiotu:

Przyswojenie podstawowych zagadnień oraz zdobycie podstawowych sprawności związanych z pracą dydaktyczną, opanowanie teoretycznych oraz praktycznych prawidłowości procesu dydaktycznego. Wdrażanie do postawy nauczyciela twórczego, kreującego nauczaniem.

Metody nauczania:

Wykład tradycyjny z elementami wykładu problemowego, z wykorzystaniem środków dydaktycznych oraz warsztaty grupowe – ćwiczenia.

Metody oceny:

Wykład: egzamin ustny w formie testu.

Ćwiczenia: ocenianie ciągłe.

Spis zalecanych lektur:

Wykład.

Bereźnicki F., *Dydaktyka kształcenia* ogólnego, Kraków 2007; Kupisiewicz Cz., *Dydaktyka ogólna*, Warszawa 2000; Okoń W., *Wprowadzenie do dydaktyki ogólnej*, Warszawa 1994; Półturzycki J., *Dydaktyka dla nauczycieli*, Toruń 1996; Śnieżyński M., *Dialog edukacyjny*, Kraków 2001.

Ćwiczenia.

Brudnik E., Moszyńska A., Owczarska B., *Ja i mój uczeń pracujemy aktywnie*, Kielce 2000; Kupisiewicz Cz., *Podstawy dydaktyki*, Warszawa 2005; Mastal-ski J., *Zasady edukacyjne w katechezie*, Kraków 2002; Śnieżyński M., *Dialog edukacyjny*, Kraków 2001.

tso27. Pedagogika 2/2

Rok 3, semestr 6

Wymiar: 30 h wykładu + 15 h ćwiczeń, ECTS: 3 pkt.

Prowadzący: wykład – ks. dr Grzegorz Godawa, ćwiczenia – o. mgr Piotr Jałako SchP

Forma zaliczenia: e

Treści merytoryczne przedmiotu:

Pedagogika – teoria wychowania.

Wykład.

Teoria wychowania jako subdyscyplina pedagogiki, teoria wychowania jako nauka, metodologia badań. Istota wychowywania, podstawowe właściwości procesu wychowawczego, zarys najważniejszych koncepcji w wychowaniu. Chrześcijański system wychowania, wychowanie personalistyczne wg Jana Pawła II. Teleologia wychowawcza: fenomen wychowania, zarys metodologii wychowawczej: metody wychowawcze, techniki wychowawcze, style wychowawcze. Zasady wychowania. Środowiska wychowawcze. Trudności wychowawcze: istota problemu, praktyka wychowawcza, osobowość wychowawcy.

Ćwiczenia.

1. Chrześcijański system wychowania.
2. Pedagogika Montessori.
3. Pedagogika Gestalt.
4. Pedagogika niedyrektywna.
5. Pedagogika emancypacyjna.
6. Postpedagogika.
7. Wychowanie bez porażek – T. Gordon.
8. Teleologia wychowawcza.
9. Medtodyka wychowawcza.
10. Szkoła jako środowisko wychowawcze.
11. Trudności wychowawcze.

Wymagania wstępne:

Znajomość podstawowych zagadnień z psychologii ogólnej i rozwojowej.

Cele przedmiotu:

Zapoznanie studenta z podstawowymi zagadnieniami pedagogicznymi, zwł. dotyczącymi wychowania. Przystojenie metodologii badań pedagogicznych, zapoznanie z aksjologią i teleologią wychowawczą, nabycie znajomości meto-

dyki wychowawczej, wykorzystywanej w pracy nauczycielskiej. Wdrażanie do umiejętności pokonywania trudności wychowawczych.

Metody nauczania:

Wykład tradycyjny z elementami wykładu problemowego, z wykorzystaniem środków dydaktycznych oraz warsztaty grupowe – ćwiczenia.

Metody oceny:

Wykład: egzamin ustny.

Ćwiczenia: ocenianie ciągle.

Spis zalecanych lektur:

Wykład.

Kunowski S., *Podstawy współczesnej pedagogiki*, Warszawa 1993; Kwieciński Z., Śliwerski B., *Pedagogika. Podręcznik akademicki*, Warszawa 2008; Mastalski J., *Zarys teorii wychowania*, Kraków 2002; Nowak M., *Podstawy pedagogiki otwartej*, Lublin 1999; Pius XI, encyklika *Divini Illius Magistri*, Watykan 1929; Śliwerski B. (red.), *Pedagogika*, t.I, Gdańsk 2006.

Ćwiczenia.

Deklaracja o wychowaniu chrześcijańskim *Gravissimum Educationis*, Rzym 1965; Encyklika o wychowaniu chrześcijańskim młodzieży *Divini Illius Magistri*, Rzym 1929; Gordon T., *Wychowanie bez porażek*, Warszawa 2001; Jan Paweł II, adhortacja apostołska *Familiaris Consortio*, Rzym 1981; Mastalski J., *Zarys teorii wychowania*, Kraków 2002; Śliwerski B., *Współczesne teorie i nurty wychowania*, Kraków 2003; Thomson P., *Sposoby komunikacji interpersonalnej*, Poznań 1998.

tso28. Prawo kanoniczne

Rok 3, semestr 5–6

Wymiar: 60 h (30/30) wykładu, ECTS: 4+3 pkt.

Prowadzący: wykład – ks. dr Piotr Kroczyk

Forma zaliczenia: e/e

Treści merytoryczne przedmiotu:

sem. 5

Przedmiot w sposób systematyczny przedstawia przepisy prawa kanonicznego zawarte w KPK 198, księga II, III, IV (bez prawa małżeńskiego).

Wierni, hierarchiczny ustrój Kościoła, instytuty życia konsekrowanego i stowarzyszenia życia apostołskiego, nauczycielskie zadanie Kościoła, uświęcające zadanie Kościoła.

sem. 6

Przedmiot w sposób systematyczny przedstawia przepisy prawa kanonicznego zawarte w KPK 198, księga V, VI, VII.

Przestępstwa i kary w ogólności, kary za poszczególne przestępstwa, postępowanie sądowe w ogólności, proces sporny, niektóre procesy specjalne,

proces karny, sposób postępowania w rekursach administracyjnych oraz przy usuwaniu lub przenoszeniu proboszczów, procedura przy usuwaniu lub przenoszeniu proboszczów.

Cele przedmiotu:

sem. 5

Poznanie norm prawa kanonicznego w zakresie przepisów dotyczących Ludu Bożego, Nauczycielskiego Zadania Kościoła i sakramentów.

sem. 6

Poznanie norm prawa kanonicznego w zakresie przepisów dotyczących księgi V: Dobra doczesne Kościoła, księgi VI: Sankcje w Kościele i księgi VII Procesy.

Metody oceny:

Po każdym semestrze egzamin pisemny w formie testu.

Spis zalecanych lektur:

sem. 5

Ghirlda G., *Wprowadzenie do prawa kościelnego*, Kraków 1996; Kodeks Prawa Kanonicznego z 1983 r.; Pawluk T., *Prawo Kanoniczne według kodeksu Jana Pawła II*, t. II i III, Olsztyn 1986; Sobański R., *Nauki podstawowe prawa kanonicznego*, t. 2: *Teologia prawa kościelnego*, Warszawa 2001; Szafrowski E., *Podręcznik Prawa Kanonicznego*, t. II, IV, Warszawa 1986.

sem. 6

Kodeks Prawa Kanonicznego z 1983 r.; Pawluk T., *Prawo Kanoniczne według kodeksu Jana Pawła II*, t. IV, Olsztyn 1986; Syryjczyk J., *Kanoniczne prawo karne, część szczególna*, Warszawa 2003; Syryjczyk J., *Sankcje w Kościele, część ogólna*, Warszawa 2008; Szafrowski E., *Podręcznik Prawa Kanonicznego*, t. IV, Warszawa 1986.

tso29. Proseminarium

Rok 3, semestr 5–6

Wymiar: 60 h (30/30), ECTS: 2+2 pkt.

Prowadzący: wybór

Forma zaliczenia: z/z

Treści merytoryczne przedmiotu:

Wybór proseminariów – patrz „Informacje o proseminariach i seminariach” (strona 419).

tso30. Psychologia ogólna

Rok 1, semestr I

Wymiar: 30 h wykładu, ECTS: 4 pkt.

Prowadzący: wykład – ks. dr hab. Jan Dziedzic

Forma zaliczenia: e

Treści merytoryczne przedmiotu:

Wykład z psychologii ogólnej koncentruje się wokół następującej problematyki: 1) Zagadnienia wstępne: definicja, przedmiot i cel, działy, metody psychologii; 2) Kierunki psychologii: a) behawioryzm (Watson, Tolman, Skinner), b) psychoanaliza (klasyczna: Freud; głębi: Jung; indywidualna Adler; kulturowa: Horney; neopsychanaliza E. Fromma; analiza transakcyjna E. Berne), b) psychologia humanistyczna (A. H. Maslow, C. R. Rogers, G. W. Allport), c) analiza egzystencjalna V. E. Frankla, d) psychologia poznawcza G. Kelly; regulacyjna teoria osobowości J. Reykowskiego; transgresyjna koncepcja człowieka Kozieleckiego); 3) Biologiczne podstawy zachowania: układ nerwowy, układ wydzielania wewnętrznego; 4) Emocje: interpretacja i określanie emocji, emocje podstawowe, funkcje emocji, komunikowanie emocji, kształtowanie uczuć; 5) Procesy poznawcze: wrażenia, spostrzeżenia, wyobrażenia, uwaga, pamięć, myślenie; 6) Działanie ludzkie: podmiotowe uwarunkowania, motywacja, proces działania; 7) Kształtowanie dojrzałej osobowości.

Każdy ze studentów jest zobowiązany przeczytać przynajmniej jedną publikację najważniejszych przedstawicieli poszczególnych kierunków psychologicznych, w oparciu o którą przygotowuje pracę pisemną. Do takich lektur zaliczają się m.in.: E. L. Thorndike, *Uczenie się ludzi*, Warszawa 1990; Z. Freud, *Wstęp do psychoanalizy*, Warszawa 1982; C. G. Jung, *Typy psychologiczne*, Warszawa 1999; K. Horney, *Autoanaliza*, Poznań 2000; E. Fromm, *Mieć czy być*, Poznań 1999; E. Berne, *Dzień dobry... i co dalej*, Poznań 1999; C. R. Rogers, *Sposób bycia*, Poznań 2002; A. H. Maslow, *Motywacja i osobowość*, Warszawa 1990; G. W. Allport, *Osobowość i religia*; V. E. Frankl, *Homo patiens*, Warszawa 1998; J. Kozielecki, *Psychotransgresjonizm. Nowy kierunek psychologii*, Warszawa 2001.

Wykład rozpoczyna się od przedstawienia działów i metod psychologii. Następnie omawia się jej podstawowe kierunki i wreszcie charakteryzuje się procesy psychiczne człowieka: działanie, procesy poznawcze, emocjonalne, motywacyjne i osobowość.

Cele przedmiotu:

Po ukończeniu kursu student potrafi: scharakteryzować poszczególne kierunki współczesnej psychologii, lepiej zrozumieć i analizować swoje własne postawy, wejść na drogę kształtowania dojrzałej osobowości.

Metody oceny:

Student przygotowuje pracę pisemną w oparciu o wybranego klasyka psychologii. Ponadto pisze kolokwium nt. biologicznych podstaw zachowania.

Spis zalecanych lektur:

Anastasi A., Urbina S., *Testy psychologiczne*, Warszawa 1999; Hall C. S., Lindzey G., *Teorie osobowości*, Warszawa 1994; Kozielecki J., *Koncepcje psychologiczne człowieka*, Warszawa 1997; Makselon J. (red.), *Psychologia dla*

teologów, Kraków 1995; Mietzel G., *Wprowadzenie do psychologii*, Gdańsk 1998; Płużek Z., *Psychologia pastoralna*, Kraków 1991; Strelau J. (red.), *Psychologia. Podręcznik akademicki. Psychologia ogólna*, t. II, Gdańsk 2000; Szewczyk W., *Rozumieć siebie i innych. Zarys psychologii*, Tarnów 1998; Tomaszewski T., *Główne idee współczesnej psychologii*, Warszawa 1998; Trzcieniecka-Grienen A., *Psychologia. Podręcznik dla studentów kierunków miedzynych*, Kraków 2006; Zimbardo Ph., *Psychologia i życie*, Warszawa 1999.

tso31. Psychologia religii

Rok 2, semestr 4

Wymiar: 30 h wykładu, ECTS: 3 pkt.

Prowadzący: wykład – ks. prof. dr hab. Józef Makselon

Forma zaliczenia: e

Treści merytoryczne przedmiotu:

W wykładach omawiane są kolejno następujące zagadnienia: metodologia współczesnej psychologii religii, rozumienie religijności w głównych kierunkach współczesnej psychologii, rozwój religijności i jego uwarunkowania, typologia postaw religijnych i ich związek z osobowością, społeczne i indywidualne przejawy religijności, funkcje grupy religijnej, fenomen sekt, ateizm, apostazja oraz niektóre przejawy patologii religijności.

Cele przedmiotu:

Celem wykładu jest wprowadzenie w obszerną już dzisiaj wiedzę z zakresu psychologii religii.

Metody oceny:

Uzupełnieniem wykładów są kolokwia. W celu uzyskania wyższej oceny student może wykonać dodatkową pracę (teoretyczną bądź empiryczną).

Spis zalecanych lektur:

Chlewiński Ż. (red.), *Psychologia religii*, Lublin 1982; Grzymała-Moszczyńska H., *Psychologia religii. Wybrane zagadnienia*, Kraków 1991; Koziielecki J., *Z Bogiem albo bez Boga. Psychologia religii: nowe spojrzenie*, Warszawa 1991; Kuczkowski S., *Psychologia religii*, Kraków 1998; Makselon J. (red.), *Poradnictwo psychologiczno-religijne. Teoria i praktyka*, Kraków 2001; Makselon J. (red.), *Psychologia dla teologów*, Kraków 1995; Prężyna W., *Funkcja postawy religijnej w osobowości człowieka*, Lublin; Rudin J., *Psychoterapia i religia*, Warszawa 1992; Wulff D. M., *Psychologia religii*, Warszawa 1999.

tso32. Psychologia rozwojowa

Rok 2, semestr 3

Wymiar: 30 h wykładu, ECTS: 3 pkt.

Prowadzący: wykład – ks. dr Marcin Cholewa

Forma zaliczenia: e

Treści merytoryczne przedmiotu:

W ramach zajęć omawiane są następujące zagadnienia: definicja i zadania psychologii rozwojowej, osiągnięcia charakterystyczne dla poszczególnych okresów rozwoju (prenatalny, niemowlęcy, przedszkolny, szkolny, dorastania, dorosłości, wiek dojrzały), proces przejścia na emeryturę, stadia umierania i żałoby, etapy rozwoju umysłowego, religijnego i moralnego, wybrane zagadnienia odnoszące się do wychowania, manipulacji i ingracji oraz kontaktu pomocnego.

Wymagania wstępne:

Podstawowe informacje z zakresu psychologii procesów poznawczych i teorii osobowości.

Cele przedmiotu:

Celem wykładu jest zapoznanie studentów z podstawową wiedzą w zakresie psychologii rozwojowej. Studenci powinni znać następujące zagadnienia: definicja i zadania psychologii rozwojowej, osiągnięcia charakterystyczne dla poszczególnych okresów rozwoju (prenatalny, niemowlęcy, przedszkolny, szkolny, dorastania, dorosłości, wiek dojrzały), proces przejścia na emeryturę, stadia umierania i żałoby, etapy rozwoju umysłowego, religijnego i moralnego, wybrane zagadnienia odnoszące się do wychowania, manipulacji i ingracji oraz kontaktu pomocnego.

Metody oceny:

Egzamin pisemny.

Spis zalecanych lektur:

Brzezińska A., *Psychologia rozwoju*, Warszawa 2000; Dembo M., *Stosowana psychologia wychowawcza*, Warszawa 1997; Harwas-Napierała B., Trempała J. (red.), *Psychologia rozwoju człowieka*, t. 2, Warszawa 2000; Przetacznik-Gierowska M., Tyszkowa M., *Psychologia rozwoju człowieka*, t. 1, Warszawa 1996; Turner J., Helis D., *Rozwój człowieka*, Warszawa 1999; Vasta R., Haith M., Miller S., *Psychologia dziecka*, Warszawa 1995.

tso33. Seminarium naukowe

Rok 4–5, semestr 7–10

Wymiar: 120 h (30/30/30/30), ECTS: 0+2+2+4 pkt.

Prowadzący: wybór

Forma zaliczenia: –/z/z/z

Treści merytoryczne przedmiotu:

Wybór seminariów naukowych – patrz „Informacje o proseminariach i seminariach” (strona 419).

tso34. Stary Testament 1/3

Rok 3, semestr 5

Wymiar: 30 h wykładu, ECTS: 3 pkt.

Prowadzący: wykład – ks. dr Artur Sanecki SCJ

Forma zaliczenia: e

Treści merytoryczne przedmiotu:

Pismo Święte Starego Testamentu – Księgi historyczne.

W trakcie zajęć przedstawiona jest historia i teologia dzieła deuteronomistycznego (Joz, Sdz, 1–2 Sm, 1–2 Krl), kronikarskiego (1–2 Krn, Ezd, Ne) oraz ksiąg dydaktyczno-historycznych (Rt, Tb, Jud, Est, 1–2 Mch). Przedstawia się również wstęp szczegółowy do poszczególnych ksiąg, ich przesłanie teologiczne oraz egzegezę wybranych tekstów.

Wymagania wstępne:

Zaliczony przedmiot obowiązkowy: Wstęp Ogólny do Pisma św.

Cele przedmiotu:

Celem wykładu jest podstawowe wprowadzenie w lekturę ksiąg historycznych Starego Testamentu.

Metody oceny:

Test pisemny po 7 tygodniach pracy/ egzamin ustny na koniec semestru.

Spis zalecanych lektur:

Brzegowy T., *Księgi Historyczne Starego Testamentu*, Tarnów 2002; Frankowski J. – Wypych S. (red.), *Wprowadzenie w myśl i wezwanie ksiąg biblijnych*, t. 2: *Księgi historyczne Starego Testamentu, cz. I: Dziejopisarstwo izraelskie. Księgi: Jozuego, Sędziów, Samuela, Królów*, Warszawa 2006; Frankowski J. (red.), *Wprowadzenie w myśl i wezwanie ksiąg biblijnych*, t. 3: *Księgi historyczne Starego Testamentu, cz. II: Dziejopisarstwo okresu judaistycznego. Księgi: Kronik, Ezdrasza, Nehemiasza, Machabejskie, opowiadania historyczne*, Warszawa 2007; Gądecki S., *Wstęp do Ksiąg Historycznych Starego Testamentu*, Gniezno 1992; Jelonek T., *Księgi historyczne Starego Testamentu*, Kraków 2006; Pytel J. K., *Księgi w opracowaniu deuteronomistycznym*, [w:] *Wstęp do Starego Testamentu*, Poznań 1990, s. 170–206; Synowiec J. S., *Izrael opowiada swoje dzieje*, Kraków 1998; Zawiszewski E., *Dzieło kronikarskie*, [w:] *Wstęp do Starego Testamentu*, Poznań 1990, s. 206–217; Zawiszewski E., *Księgi historyczno-dydaktyczne*, [w:] *Wstęp do Starego Testamentu*, Poznań 1990, s. 217–234.

tso35. Stary Testament 2/3

Rok 3, semestr 6

Wymiar: 30 h wykładu, ECTS: 3 pkt.

Prowadzący: wykład – ks. dr Wojciech Węgrzyniak

Forma zaliczenia: e

Treści merytoryczne przedmiotu:

Pięcioksiąg.

Wprowadzenie do Pięcioksięgu i do poszczególnych Ksiąg, ogólna charakterystyka oraz egzegeza wybranych fragmentów.

Fragmenty zostały wybrane wg następującego klucza:

- a) przynajmniej jeden fragment z każdej księgi,
- b) fragment jest kluczowy (lub charakterystyczny) dla danej księgi,
- c) fragment jest czytany w Liturgii Słowa najważniejszych świąt Kościoła Katolickiego.

Wymagania wstępne:

Ogólne wiadomości na temat Biblii. Studenci winni mieć zaliczony *Wstęp ogólny do Pisma Świętego*.

Cele przedmiotu:

Poznanie treści Pentateuchu. Poznanie ogólnych wiadomości na temat Pięcioksięgu i najważniejszych zagadnień problemowych. Zaznajomienie się z niektórymi szczegółowymi problemami współczesnej egzegezy. Zapoznanie się z judaistyczną i chrześcijańską tradycją interpretacyjną Tory. Wykształcenie umiejętności szukania i znajdowania odpowiedzi na pytania związane z Pięcioksięgiem. Nabycie podstawowych umiejętności egzystencjalnej lektury tekstów biblijnych.

Metody oceny:

Kolokwia pisemne ze znajomości treści omawianych Ksiąg biblijnych.

Ilość: 5 kolokwiów.

Zakres materiału obowiązującego na poszczególnego kolokwia: 1) Rdz; 2) Wj; 3) Lb; 4) Nm; 5) Pwt..

Czas trwania: 10 min (na początku wykładu).

Studenci zaznajomieni są z wynikami ocen na następnym wykładzie.

Średnia z kolokwiów jest oceną końcową studenta.

System oceniania (skala 1–10): 1–5.99 = ndst; 6.00–7.00 = dst; 7.00–7.49 = +dst; 7.50–8.49 = db; 8,5–8.99 = +db; 9–10 = bdb.

Nieobecni w czasie kolokwiów mają możliwość powtórzenia kolokwium (jednego lub więcej) w czasie sesji egzaminacyjnej.

Spis zalecanych lektur:

Ze spisu lektur zalecane są części dotyczące Pięcioksięgu.

Bright J., *Historia Izraela*, Warszawa 1994; Brown R. E. et al. (red.), *Katolicki Komentarz Biblijny*, Warszawa 2001; Brzegowy T., *Pięcioksiąg Mojżesza. Wprowadzenie i egzegeza wybranych tekstów*, Tarnów 1995; Grant M., *Dawne dzieje Izraela*, Warszawa 1991; Łach S. (red.), *Wstęp do Starego Testamentu*, Poznań 1973; Schedl C., *Historia Starego Testamentu*, t. I–V, Tuchów 1995; Stachowiak L. (red.), *Wstęp do Starego Testamentu*, Poznań 1990; Synowiec J., *Na początku. Wybrane zagadnienia Pięcioksięgu*, Warszawa 1987.

tso36. Stary Testament 3/3

Rok 4, semestr 7

Wymiar: 30 h wykładu, ECTS: 4 pkt.

Prowadzący: wykład – ks. dr Bogdan Zbroja

Forma zaliczenia: e

Treści merytoryczne przedmiotu:

Księgi Mądrościowe Starego Testamentu i ich przesłanie historyczno-teologiczne.

Cechy literatury mądrościowej na tle kultur Bliskiego Wschodu (Mezopotamia, Kanaan i Egipt). Kluczowe gatunki literackie ksiąg mądrościowych wraz z ich zasadniczym przesłaniem teologicznym. Geneza Psalterza. Gatunki psalmów według H. Gunkela. Zarys teologii Psalterza: teocentryzm, Świątynia, mesjanizm. Egzegeza wybranych psalmów.

Cele przedmiotu:

Znajomość literatury biblijnej z zakresu ksiąg mądrościowych. Specyfikacja poszczególnych autorów i dzieł wraz z kontekstem historyczno-kulturowym. Aktualność myśli natchnionych.

Metody oceny:

Egzaminy ustne lub pisemne.

Spis zalecanych lektur:

Borowski W., *Psalmy. Komentarz biblijno-ascetyczny*, Kraków 1983; Brzegowy T., *Psalmy i Księga Lamentacji*, *Academica* 65, Tarnów 2007; Jelonek T., *Kohelet i Syrach: dwaj mędrcy Izraela*, Kraków 1992; *Księga Koheleta: wstęp, przekład z oryginału, komentarz, ekskursy*, oprac. M. Filipiak, Poznań – Warszawa 1980 (PŚST, VIII/2); *Księga Przysłów. Wstęp. Przekład z oryginału. Komentarz. Ekskursy*, oprac. S. Potocki, Poznań 2008 (PŚST, VIII/1); Łach S., Łach S.-J., *Księga Psalmów. Wstęp – przekład z oryginału – komentarz – ekskursy*, Poznań 1990 (PŚST VII/2); Poniży B., *Księga Mądrości: od egzegezy do teologii*, Poznań 2000; Potocki S., *Psalmy modlitwą ludu Bożego Starego i Nowego Przymierza*, [w:] Świerżawski W. (red.), *Liturgia uświęcenia czasu*, Kraków 1984, s. 125–154; Ravasi G., *Hiob: dramat Boga i człowieka*, t. 1, tłum. B. Rzepka, Kraków 2004; Ravasi G., *Hiob: dramat Boga i człowieka*, t. 2, tłum. K. Stopa, Kraków 2005; Ravasi G., *Kohelet: najbardziej oryginalna i „skandaliczna” księga Starego Testamentu*, tłum. J. Skrzypnik, Kraków 2003; Ravasi G., *Pieśń nad Pieśniami: ...jak pieczęć na twoim sercu*, tłum. K. Stopa, Kraków 2005; Stachowiak L., *Księga Psalmów*, [w:] Stachowiak L. (red.), *Wstęp do Starego Testamentu*, Poznań 1990, s. 347–383; Tronina A., *Teologia Psalmów. Wprowadzenie do lektury Psalmów*, Lublin 1995; Witczyk H., *Teofania w Psalmach*, Kraków 1985.

tso37. Technologia informacyjna

Rok 1, semestr 1

Wymiar: 30 h ćwiczeń, ECTS: 2 pkt.

Prowadzący: ćwiczenia – mgr Marcin Proszkiewicz

Forma zaliczenia: z

Treści merytoryczne przedmiotu:

Zajęcia mają na celu wdrożenie studentów do wykorzystywania nowoczesnych technologii, w tym przede wszystkim komputera, do zdobywania, przetwarzania, przesyłania, czy udostępniania informacji.

1. Definiowanie pojęć z zakresu edycji tekstu (akapity, interlinie, nagłówki i stopki i in.) oraz jego formatowania. 2. Poprawne operowanie pojęciami: slajd, układ, animacja, prezentacja. Zasady tworzenia prezentacji. 3. Przetwarzanie tekstów – tworzenie, edycja, formatowanie, przechowywanie i drukowanie dokumentów. 4. Arkusze kalkulacyjne – wykorzystanie oprogramowania do przeprowadzania powtarzalnych obliczeń: przygotowywania budżetów, sporządzania wykresów i raportów finansowych. 5. Grafika menedżerska i prezentacyjna – użycie technik graficznych, oferowanych przez komputery, jako efektywnego i szeroko wykorzystywanego środka komunikacji. 6. Korzystania z podstawowych usług internetowych: e-mail, WWW.

Wymagania wstępne:

1. Poruszanie się w środowisku MS Windows (operacje na plikach i folderach). 2. Wyszukiwanie informacji w sieci globalnej, pobieranie plików, korzystanie z poczty elektronicznej. 3. Podstawowa obsługa edytora tekstowego (formatowanie czcionki, akapitu, ustawianie marginesów, wstawianie tabel, stosowanie numeracji i punktatorów). 4. Umiejętność tworzenia liniowych prezentacji, podstawowego formatowania slajdów.

Cele przedmiotu:

Przygotowanie słuchaczy do zaawansowanego korzystania z wybranych aplikacji pakietu biurowego na poziomie certyfikacji ECDL.

Metody nauczania:

Praca w laboratorium komputerowym, konsultacje (zarówno regularne, jak też organizowane w indywidualnych przypadkach).

Metody oceny:

Kolokwium sprawdzające umiejętności z zakresu: edytora tekstowego, sformatowanie dokumentu wielostronicowego, przygotowanie prezentacji multimedialnej na wybrany temat.

Ocena końcowa: średnia ważona z kolokwium zaliczeniowego oraz przygotowanych projektów.

Spis zalecanych lektur:

Kopertowska M., *Europejski Certyfikat Umiejętności Komputerowych ECDL Moduł 3 „Przetwarzanie tekstów”*, Mikom Warszawa 2004; Kopertowska M.,

Europejski Certyfikat Umiejętności Komputerowych ECDL Moduł 4 „Arkusze kalkulacyjne”, Mikom Warszawa 2004; Kopertowska M., *Europejski Certyfikat Umiejętności Komputerowych ECDL Moduł 6, „Grafika menedżerska i prezentacyjna”*, Mikom Warszawa 2004; Kopertowska M., Sikorski W., *Grafika menedżerska i prezentacyjna. Poziom zaawansowany*, Wydawnictwo Naukowe PWN, 2006; Kopertowska M., Sikorski W., *Przetwarzanie tekstu. Poziom zaawansowany*, Wydawnictwo Naukowe PWN, 2006; Soków M., *Po prostu OpenOffice pl*, Helion 2005.

tso38. Teologia biblijna

Rok 5, semestr 10

Wymiar: 30 h wykładu, ECTS: 4 pkt.

Prowadzący: wykład – dr Danuta Piekarz

Forma zaliczenia: e

Treści merytoryczne przedmiotu:

Wykład stanowi syntetyczne zebranie najważniejszych treści objawienia biblijnego w perspektywie diachronicznej, by ukazać rozwój prawd objawionych od Starego do Nowego Testamentu

Omówienie najważniejszych zagadnień objawienia biblijnego, ze wskazaniem na ich rozwój: Bóg Ojciec, Duch Święty, Chrystus, aniołowie, człowiek, stworzenie, Maryja, przymierze, etyka, eschatologia, Słowo Boże

Wymagania wstępne:

Znajomość ksiąg biblijnych wyniesiona z wykładów Starego i Nowego Testamentu.

Cele przedmiotu:

Celem przedmiotu jest wykształcenie umiejętności syntetycznego ujmowania zagadnień biblijnych, korzystając z danych zawartych w różnych księgach.

Metody nauczania:

Wykład z elementami konwersatorium.

Metody oceny:

Egzamin ustny; wymagania: dobra znajomość omawianych tekstów biblijnych i objaśnień podanych podczas wykładu (literatura podana niżej ma charakter pomocniczy).

Spis zalecanych lektur:

Dufour X.-L., *Słownik teologii biblijnej*, Poznań 1994nn; Jankowski A., *Biblijna teologia przymierza*, Katowice 1985; Jankowski A., *Eschatologia Nowego Testamentu*, Kraków 2007.

tso39. Teologia dogmatyczna 1/6

Rok 3, semestr 5

Wymiar: 30 h wykładu + 15 h ćwiczeń, ECTS: 4 pkt.

Prowadzący: wykład – ks. dr Robert Woźniak, ćwiczenia – ks. dr Robert Woźniak

Forma zaliczenia: e

Treści merytoryczne przedmiotu:

Dogmatyczna nauka o Bogu prezentuje w sposób analityczny i syntetyczny podstawowe faktory chrześcijańskiej koncepcji Boga objawionego w osobie i dziele Jezusa, który jest Chrystusem. Prezentacja ta dokonuje się w kontekście zarówno wielkiej Tradycji Kościoła jak i współczesnych prądów myślowych. Wykład jest zatem próbą podwójnej *kontekstualizacji* nauki o Bogu: w rzeczywistość eklezjalną i obecną sytuację kulturową.

Teo-logia jako nauka o Trójjedynym Bogu: problem poznawalności istnienia i natury Boga. Konteksty nauki o Bogu (filozoficzno-kulturowy, społeczny, liturgiczny); *Teo-logia* Starego Testamentu. *Teo-logia* Nowego Testamentu. Główne linie rozwoju dogmatu z podkreśleniem problemu dwóch mentalności teologicznych (paradygmat de Regnon'a: wschód – zachód). 'Boska arytmetyka': systematyzacja średniowieczna. Gramatyka i hermeneutyka dogmatu (analityka głównych pojęć i struktur myślowych chrześcijańskiej nauki o Bogu). Dynamika trynitarnego bycia Boga: *processio* i *missio*. Paradygmat trynitarny Rahnera: jedność *immanencji* i *ekonomii*?; Współczesne podejścia do teologii trynitarniej (von Balthasar, Moltmann, Zizioulas, Boff, Gunton, Johnson). Kwestia *Filioque*. Trójca, stworzenie i ontologia trynitarna. Teodycea trynitarna. Przymioty trynitarnego bycia Boga. Pojęcie monoteizmu trynitarnego.

Wymagania wstępne:

Kurs zakłada posiadanie przez studenta:

- umiejętności lektury i interpretacji tekstu filozoficznego i teologicznego,
- podstawowych wiadomości z zakresu filozofii Boga,
- znajomości fundamentalnych pojęć klasycznej metafizyki,
- orientacji w kategoriach objawienia biblijnego,
- znajomości historii świętej,
- zaliczenia ćwiczeń prowadzonych do wykładu.

Cele przedmiotu:

Ogólne i szczegółowe wprowadzenie do tematyki chrześcijańskiej koncepcji Boga. Poznanie ściśle chrześcijańskiego znaczenia pojęcia monoteizmu. Poznanie i umiejętność definiowania podstawowych pojęć chrześcijańskiej nauki o Bogu (jedność, wielość, *ousia*, *hypostasis*, perychoreza, *missio*). Znajomość historii dogmatu, jej głównych punktów, bohaterów, sporów i pomników literackich. Biegła orientacja w wypowiedziach Magisterium na temat poznania, natury i działania Boga. Wykształcenie zdolności merytorycznej dyskusji na temat poszczególnych zagadnień teologicznych. Zaznajomienie z literaturą przedmiotu.

Metody oceny:

Test wielokrotnego wyboru + pytania otwarte.

Spis zalecanych lektur:

Breuning W., *Nauka o Bogu* (podręcznik); Greshake G., *Trójjedyny Bóg. Teologia trynitarna*; Kasper W., *Bóg Jezusa Chrystusa*; Piotrowski E., *Traktat o Trójcy Świętej*; Szczurek J. D., *Trójjedyny*.

tso40. Teologia dogmatyczna 2/6

Rok 3, semestr 6

Wymiar: 30 h wykładu + 15 h ćwiczeń, ECTS: 3 pkt.

Prowadzący: wykład – ks. dr Robert Woźniak, ćwiczenia – ks. dr Robert Woźniak

Forma zaliczenia: e

Treści merytoryczne przedmiotu:

Teologia dogmatyczna – chrystologia.

Chrystologia jest centralnym traktatem teologii dogmatycznej na ile umożliwia ona refleksję nad własną tajemnicą Boga swoistą dla chrześcijaństwa. Chrystologia składa się z dwóch zasadniczych części: teologicznej nauki o osobie Jezusa, który jest Chrystusem (chrystologia) oraz teologicznej nauki o zbawieniu (soteriologia). Jako taka jest chrystologia konstytutywna dla chrześcijańskiej nauki o Bogu.

Elementy chrystologii fundamentalnej: chrystologia i *teo*-logia; Chrystus filozofów, *Leben Jesu Forschung* jako kwestia dogmatyczna. Chrystologia biblijna: ciągłość idei mesjańskiej pomiędzy zapowiedzią i wypełnieniem. Chrystologia historyczna w swojej dynamice: zarys historii dogmatu chrystologicznego, chrystologia średniowieczna i nowożytna. Hermenutyka nauczania Magisterium o Chrystusie. Chrystologiczna analiza pojęć: osoba i natura, *unio hypostatica* i wymiana orzeczników. Chrystologia jako integralna część soteriologii: modele soteriologiczne. Chrystologiczne *quaestiones disputatae*: wiedza i świadomość Jezusa; zagadnienie osoby i podmiotu w chrystologii; chrystologia a pluralizm teologiczny i religijny. Chrystologia i metafizyka: Chrystus i tajemnica bytu.

Wymagania wstępne:

Kurs zakłada posiadanie przez studenta:

- umiejętności lektury i interpretacji tekstu filozoficznego i teologicznego,
- podstawowych wiadomości z zakresu teologii trynitarniej,
- znajomości fundamentalnych pojęć klasycznej metafizyki,
- orientacji w kategoriach objawienia biblijnego,
- znajomości historii świętej,
- zaliczenia ćwiczeń prowadzonych do wykładu.

Cele przedmiotu:

Ogólne i szczegółowe wprowadzenie do chrystologii. Znajomość historii dogmatu, jej głównych punktów, bohaterów, sporów i pomników literackich. Biegła orientacja w wypowiedziach Magisterium na temat osoby, natury

i dzieła Chrystusa. Wykształcenie zdolności merytorycznej dyskusji na temat poszczególnych zagadnień teologicznych. Zaznajomienie z literaturą przedmiotu.

Metody oceny:

Test wielokrotnego wyboru + pytania otwarte.

Spis zalecanych lektur:

Kasper W., *Jezus Chrystus*; Łukaszuk T. D., *Ty jesteś Chrystus*; Strzelczyk G., *Teraz Jezus*; Strzelczyk G., *Traktat o Jezusie Chrystusie* (podręcznik).

tso41. Teologia dogmatyczna 3/6

Rok 4, semestr 7

Wymiar: 30 h wykładu + 15 h ćwiczeń, ECTS: 4 pkt.

Prowadzący: wykład – o. dr Henryk Romuald Kośla OFM, ćwiczenia – o. dr Henryk Romuald Kośla OFM

Forma zaliczenia: e

Treści merytoryczne przedmiotu:

Teologia dogmatyczna – protologia.

Wykład.

Zajęcia z protologii koncentrują uwagę na tematach dotyczących początku świata i człowieka. Kwestie teologiczne, poruszane w ramach protologii stoją w ścisłej relacji do chrystologii, antropologii, eschatologii i oczywiście samej teologii.

Wszystkie zagadnienia rozważane są w perspektywie świadectw biblijnych Starego i Nowego Testamentu, tradycji patrystycznej, magisterium Kościoła i refleksji teologicznej.

Analizie poddany jest akt stwórczy od strony jego podmiotu, tj. Boga Trójjedynego, chodzi głównie o przymioty aktu stwórczego i jego cel, a także od strony przedmiotu stworzenia: aniołów i człowieka. Dzieło stworzenia w kontekście rozwoju nauk ścisłych, szczególnie w odniesieniu do teorii ewolucji. Angelologia i demonologia w nauczaniu Kościoła. Pochodzenie i natura człowieka. Grzech pierworodny w historii dogmatu i we współczesnej refleksji teologicznej. Konsekwencje wiary w stworzenie.

Ćwiczenia.

Wielorakie zagadnienia dotyczące chrześcijańskiej nauki o stworzeniu zaczerpnięte z tekstów autorów patrystycznych i scholastycznych.

Wymagania wstępne:

Wykład.

Ogólna znajomość pojęć teologicznych ze szczególnym odniesieniem do Pisma Świętego i nauczania Katechizmu Kościoła Katolickiego.

Ćwiczenia.

Znajomość ogólna dorobku okresu patrystycznego i scholastycznego, a także umiejętność analitycznego czytania tekstów.

Cele przedmiotu:

Wykład.

Zapoznanie z historycznym rozwojem i współczesnym ujęciem zagadnień dotyczących dzieła stworzenia. Wyciągnięcie praktycznych wniosków z chrześcijańskiej nauki o stworzeniu.

Ćwiczenia.

Zapoznanie się ze sposobem patrystycznego i scholastycznego sposobu ujęcia nauki o stworzeniu, jej najistotniejszych elementów.

Metody nauczania:

Wykład: wykłady z wykorzystaniem środków multimedialnych.

Ćwiczenia: warsztaty grupowe.

Metody oceny:

Wykład: egzamin ustny.

Ćwiczenia: zaliczenie pisemne na podstawie analizy danego tekstu.

Spis zalecanych lektur:

Wykład.

Buxakowski J., *Stwórca i stworzenie*, Pelplin 1998; Colzani G., *Antropologia teologica. L'uomo paradosso e mistero*, Bologna 1988; Ganoczy A., *Nauka o stworzeniu*, Kraków 1999; Gesché A., *Człowiek*, Poznań 2005; Kehl M., *I widział Bóg, że to jest dobre. Teologia stworzenia*, Poznań 2008; Kijas Z., *Początki świata i człowieka*, Kraków 2004; Kowalczyk M., *Traktat o stworzeniu*, Warszawa 2007; Lavatori R., *Dio e l'uomo un incontro di salvezza*, Bologna 1985; Marconcini B., Amato A., Rocchetta C., Fiori M., *Angeli e demoni. Il dramma tra il bene e il male*, Bologna 1992; Panteghini G., *Aniłowcie i demony*, Kraków 2001; Razinger J., *Na początku Bóg stworzył...*, Kraków 2006; Schönborn Ch., Görres A., Spemann R., *Grzech pierworodny w nauczaniu Kościoła*, Poznań 1997.

Ćwiczenia.

Michalski M., *Antologia literatury patrystycznej*, t. 1–2, Warszawa 1975–1982.

tso42. Teologia dogmatyczna 4/6

Rok 4, semestr 8

Wymiar: 30 h wykładu + 15 h ćwiczeń, ECTS: 4 pkt.

Prowadzący: wykład – o. dr Henryk Romuald Kośla OFM, ćwiczenia – o. dr Henryk Romuald Kośla OFM

Forma zaliczenia: e

Treści merytoryczne przedmiotu:

Teologia dogmatyczna – eschatologia.

Wykład.

Wiedza eschatologiczna wyjaśnia sens życia na tym świecie, nadaje temu życiu znaczenie i wyjaśnia jego zawilości. Zadaniem eschatologii jest interpretacja naszego doczesnego życia widzianego w perspektywie objawionej przez Boga wieczności.

Odniesienie do założeń eschatologii indywidualnej obejmującej pośmiertny los każdego człowieka, a zatem dotyczącej spełnienia osoby, oraz eschatologii powszechnej, czyli refleksji traktującej o zdarzeniach mających nastąpić przy końcu historii. Człowiek wobec śmierci, zmartwychwstania i nieśmiertelności. Paruzja Jezusa Chrystusa, sąd ostateczny, refleksja o stanach eschatologicznych.

Ćwiczenia.

Odniesienie do tematów związanych z indywidualnym i powszechnym rozumieniem chrześcijańskiej nadziei w oparciu o teksty autorów patrystycznych i scholastycznych.

Wymagania wstępne:

Wykład.

Ogólna znajomość pojęć teologicznych ze szczególnym odniesieniem do Pisma Świętego i nauczania Katechizmu Kościoła Katolickiego.

Ćwiczenia.

Znajomość ogólna dorobku okresu patrystycznego i scholastycznego, a także umiejętność analitycznego czytania tekstów.

Cele przedmiotu:

Wykład.

Chodzi o zapoznanie się z refleksją na temat przyszłości człowieka wierzącego, który dane o niej czerpie z objawienia, a swój stosunek wobec niej wypowiada w postawie nadziei.

Ćwiczenia.

Zapoznanie się z przykładami patrystycznej i scholastycznej interpretacji zagadnień eschatologicznych, a także ze współczesnym sposobem rozumienia nadziei zabawienia.

Metody nauczania:

Wykład.

Wykłady z wykorzystaniem środków multimedialnych.

Metody oceny:

Wykład: egzamin ustny.

Ćwiczenia: zaliczenie pisemne na podstawie analizy danego tekstu.

Spis zalecanych lektur:

Wykład.

Danielewicz Z., *Traktat o rzeczywistości ostatecznej*, Warszawa 2007; Finkenzeller J., *Eschatologia*, Kraków 1995; Jankowski A., *Eschatologia Nowego Testamentu*, Kraków 2007; Kijas Z. J., *Czyścić. Czy jest i dla kogo?*, Kraków 1999; Kijas Z. J., *Niebo. Dom Ojca*, Kraków 2001; Kijas Z. J., *Piekło. Oddaleni od domu Ojca*, Kraków 2002; Langkammer H., *Życie po śmierci. Eschatologia Starego i Nowego Testamentu*, Lublin 2004; Nocke F. J., *Eschatologia*, Sandomierz 2003; Ratzinger J., *Śmierć i życie wieczne*, Warszawa 1986; Sesboüé B., *Zmartwychwstanie i życie. Krótki traktat o rzeczach ostatecznych*, Poznań 2002; Zuccaro C., *Teologia śmierci*, Kraków 2004;

Ćwiczenia.

Hryniewicz W., *Bóg wszystkim we wszystkich. Ku eschatologii bez dualizmu*, Warszawa 2005; Hryniewicz W., *Dramat nadziei zbawienia. Medytacje eschatologiczne*, Warszawa 1996; Hryniewicz W., *Nadzieja uczy inaczej. Medytacje eschatologiczne*, Warszawa 2003; Hryniewicz W., *Nadzieja zbawienia dla wszystkich. Od eschatologii lęku do eschatologii nadziei*, Warszawa 1989; Michalski M., *Antologia literatury patrystycznej*, t. 1–2, Warszawa 1975–1982.

tso43. Teologia dogmatyczna 5/6

Rok 5, semestr 9

Wymiar: 30 h wykładu + 15 h ćwiczeń, ECTS: 4 pkt.

Prowadzący: wykład – ks. dr hab. Wojciech Życiński SDB, prof. UPJPII, ćwiczenia – ks. dr Marek Gilski

Forma zaliczenia: e

Treści merytoryczne przedmiotu:

Teologia dogmatyczna – mariologia.

Wykład.

Wykład ma na celu zaprezentowanie doktryny Kościoła rzymsko-katolickiego z zakresu mariologii. Traktuje o roli i uczestnictwie Matki Pana w realizacji zbawczego dzieła Boga, o Jej miejscu i kulcie w Kościele w perspektywie ekumenicznej.

Program: 1. Mariologia biblijna; 2. Mariologia patrystyczna; 3. Nauczanie Magisterium Kościoła o Matce Bożej; 4. Kult i pobożność maryjna.

Ćwiczenia.

W ramach zajęć omawiane są następujące zagadnienia: Maryja w apokryfach, w sztuce i poezji, fenomen objawień maryjnych, kult maryjny na przestrzeni wieków, współczesne interpretacje dogmatów maryjnych, propozycje nowych dogmatów maryjnych, Maryja w dialogu ekumenicznym.

Wymagania wstępne:

Wykład.

Określone w regulaminie i strukturze studiów.

Ćwiczenia.

Podstawowe wiadomości z zakresu Biblii i patrologii.

Cele przedmiotu:

Wykład.

Poznanie doktryny Kościoła rzymskokatolickiego z zakresu mariologii.

Ćwiczenia.

Celem ćwiczeń jest pogłębienie zagadnień dotyczących mariologii poprzez: sięganie do tekstów źródłowych z zakresu przedmiotu, wskazanych przez prowadzącego wykład oraz analizę treści orzeczeń Urzędu Nauczycielskiego Kościoła. Ponadto studenci przygotowują i wygłaszają referaty, w których kształtują umiejętność syntetycznego przedstawiania zagadnień teologicznych, kiedy indziej zaś analizy problemów szczegółowych.

Metody nauczania:

Ćwiczenia: praca w grupach, analiza tekstu.

Metody oceny:

Wykład: egzamin.

Ćwiczenia: prace semestralne (3), ocenianie ciągle.

Spis zalecanych lektur:

Wykład.

Jan Paweł II, encyklika *Redemptoris Mater*; Paweł VI, adhortacja apostolska *Marialis cultus*; Sobór Watykański II, Konstytucja Dogmatyczna o Kościele *Lumen Gentium*, rozdz. VIII.

Ćwiczenia.

Adhortacja apostolska Pawła VI Marialis cultus z 1974 roku, [w:] Napiórkowski (red.), *Jak czcić Matkę Bożą?*, Niepokalanów 1984; Kowalik K., *V dogmat maryjny*, [w:] *Tradycja i otwartość. Księga pamiątkowa ku czci O. prof. S. C. Napiórkowskiego*, pod red. K. Kowalik, Lublin 1999, s. 81–99; Paredes, *Mariologia w drodze: perspektywy mariologiczne u progu XXI wieku*, „*Salvatoris Mater*” 1 (2005), s. 239–259; Rusecki M., *Kryteria wiarygodności objawień maryjnych*, [w:] Pek (red.), *Objawienia maryjne. Drogi interpretacji*, Warszawa 1994, s. 35–51; Sobór Watykański II, Konstytucja Dogmatyczna o Kościele *Lumen Gentium*, rozdz. VIII.

tso44. Teologia dogmatyczna 6/6

Rok 5, semestr 9

Wymiar: 30 h wykładu, ECTS: 4 pkt.

Prowadzący: wykład – ks. dr hab. Szymon Drzyżdżyk

Forma zaliczenia: e

Treści merytoryczne przedmiotu:

Teologia dogmatyczna – sakramentologia.

Sakramentologia to systematyczna refleksja teologiczna nad sakramentami. W pojęciu sakramentologii zawiera się nie sama tylko nauka o sakramentach w ogólności i o poszczególnych sakramentach; obejmuje ona również teorio-poznawcze zagadnienie relacji dogmatycznej refleksji nad sakramentami do ich miejsca w pozostałych dyscyplinach teologicznych; zajmuje się ona nadto umiejscowieniem tej tematyki w całości dogmatyki. Sakramentologia stawia następujące pytania: z jakiej racji rzeczywistości należące do tego świata mogą wskazywać na Boga zbawienie i służyć za jego pośrednictwa; jakie znaczenie mają czynności symboliczne w kontaktach międzyludzkich i na czym polega ich działanie. Sakramentologia dogmatyczna w oparciu o źródła wiary chrześcijańskiej i ich własną historię, ukazuje sakramenty jako konkretne, związane z sytuacją sposoby realizacji powszechnego sakramentu Kościoła oraz odnosi je do teraźniejszości.

Omawiane zagadnienia: Systematyczna nauka o sakramentach. Najpierw o sakramentach w ogólności potem o sakramentach w szczególności. Omawiana jest historia sakramentologii ze szczególnym uwzględnieniem rozumienia słów *mysterion*–*sacramentum*, następnie początki i rozwój teologii sakramentów od Pisma św. poprzez patrystykę, scholastykę, Reformację i Trydent, aż po rozwinięcia współczesne. Ponadto analizowany jest problem pochodzenia, ustanowienia i określenia liczby sakramentów. Także kwestie szczegółowe jak: zasada *ex opere operato*, szafarz i podmiot sakramentów, sprawczość sakramentów, sposób skuteczności, skutki sakramentów.

Wymagania wstępne:

Zaliczenie przynajmniej 6 semestrów studiów teologicznych.

Cele przedmiotu:

Celem wykładu jest przekazanie gruntownej wiedzy z zakresu sakramentologii pozwalającej kompetentnie wypełniać posługę kapłańską i katechetyczną.

Metody oceny:

Egzamin ustny.

Spis zalecanych lektur:

Auer J., Ratzinger J., *Kleine Katholische Dogmatik*, Regensburg 1972; Congar Y., *Kościół jako sakrament zbawienia*, Warszawa 1980; Hoła K., *Sakramenty w aspektach dziejzobawczych*, Kraków 1983; Hryniewicz W., *Duch Święty, sakramenty, człowiek*, „Znak” 32 (1980), s. 1203–1220; Kasper W., *Wort und Sakrament*, [w:] *Glaube ind Geschichte*, Mainz 1970; Koch G., *Sakramentologia – zbawienie przez sakramenty*, Kraków 1999; Napiórkowski S. C., *Z Chrystusem w znakach*, Lublin 1984; Schillebeeckx E., *Chrystus, sakrament spotkania z Bogiem*, Kraków 1966.

tso45. Teologia duchowości

Rok 2, semestr 4

Wymiar: 30 h wykładu, ECTS: 4 pkt.

Prowadzący: wykład – ks. dr Marcin Godawa

Forma zaliczenia: e

Treści merytoryczne przedmiotu:

Główne zagadnienia z zakresu chrześcijańskiej duchowości: 1) teologia duchowości jako nauka, 2) twórcy komunii, 3) świętość, 4) okresy życia duchowego, 5) cnoty teologalne, 6) asceza, 7) oczyszczenie czynne, 8–9) mistyka, 10) ogólne ujęcie modlitwy, 11) medytacja, 12) modlitwa mistyczna, 13) sakramenty, 14) kierownictwo duchowe, 15) stały związek z Bogiem.

Cele przedmiotu:

Systematyczna znajomość podstawowych zagadnień teologii duchowości w ujęciu teoretycznym i praktycznym.

Metody nauczania:

Wykład, praca z tekstem.

Metody oceny:

Egzamin ustny, letnia sesja egzaminacyjna.

Spis zalecanych lektur:

Antologia mistyczna, Kraków 2004; Aumann J., *Zarys historii duchowości*, Kielce 1993; Dinzelbacher P., *Leksykon mistyki. Żywoty – pisma - przeżycia*, Warszawa 2002; Garrigou-Lagrange R., *Trzy okresy życia wewnętrznego*, Niepokalanów 2001; Gogola J., *Teologia komunii z Bogiem*, Kraków 2001; Górski K., *Zarys dziejów duchowości w Polsce*, Kraków 1986; *Historia duchowości*, t. I–VI, Kraków 2002; *Leksykon duchowości katolickiej*, Lublin – Kraków 2002; Misiurek J., *Zarys historii duchowości chrześcijańskiej*, Częstochowa 2003; Urbański S., *Zatopieni w Bogu. Mistycy polscy*, Warszawa 1999.

tso46. Teologia fundamentalna 1/2

Rok 1, semestr 2

Wymiar: 30 h wykładu + 30 h ćwiczeń, ECTS: 4 pkt.

Prowadzący: wykład – dr Marek Kita, ćwiczenia – dr Marek Kita, ks. dr Damian Wąsek, mgr lic. Monika Winiarska

Forma zaliczenia: e

Treści merytoryczne przedmiotu:

Wykład.

Wprowadzenie w problematykę dyscypliny, uprawianej w pewnym sensie „na progu” systematycznej refleksji Kościoła nad Objawieniem i zajmującej się wykazywaniem wiarygodności Ewangelii w kontekście dialogu ze współczesną kulturą oraz odmiennymi światopoglądami.

Program: Zarys historii apologetyki wiary. Sens przemiany apologetyki w teologię fundamentalną. Drogi afirmacji i negacji istnienia Boga. Historyczność Jezusa i wiarygodność Ewangelii. Sens nauki o krzyżu i zmartwychwstaniu.

Ćwiczenia.

(p. Kita)

Dyskusje nad fragmentami tekstów źródłowych dotyczących problematyki poruszanej w ramach wykładu z teologii fundamentalnej.

Program: Racje ateistów i racje wierzących. Fenomen chrześcijańskiego Objawienia. Chrześcijańska koncepcja wiary. Postać i dzieło Jezusa.

(ks. Wąsek, p. Winiarska)

Zajęcia wspomagają wykład z tego przedmiotu. Obejmują zagadnienia: idea Boga (trudności porozumienia między ateistą a wierzącym, określenie znaczenia słowa „Bóg”, osobowy charakter Boga), ateizm (geneza i formy współczesnego ateizmu), dowody na istnienie Boga (kosmologiczne, antropologiczne), Bóg a zło (definicje, redukcjonizm, teodycea), teologia Objawienia i wiary (idea Objawienia i wiary, historia doktryny, prezentacja systematyczna), Jezus w ujęciu akatolickim (filozofów, Żydów, w religiach świata), możliwość dotarcia do historii Jezusa (świadczenia pozachrześcijańskie, Ewangelie kanoniczne), Jezus w świetle swej nauki i czynów. Teksty Nietzschego, Rorty'ego, Suzuki, Biedrzyckiego, Garewicza. Opinie teologiczne m. in. Tillicha, Życińskiego, Plantingi, Bułgakowa, Bultmana, Guardiniego, Forte, Vermesa, Kaspera.

Cele przedmiotu:

Wykład.

Uświadomienie racjonalności argumentacji na rzecz opcji religijnej w ogóle i chrześcijaństwa w szczególności; zorientowanie studentów w problematyce apologetyki chrześcijaństwa, zwłaszcza w epoce nowożytnej.

Ćwiczenia.

(p. Kita)

Wyćwiczenie umiejętności lektury i analizy tekstów teologiczno-fundamentalnych oraz dyskusji na tematy związane z problematyką wykładu.

(ks. Wąsek, p. Winiarska)

Znajomość opinii i komentarzy teologów na poruszane tematy.

Metody nauczania:

Ćwiczenia.

(ks. Wąsek, p. Winiarska)

Dyskusja nad tekstami źródłowymi z pism klasyków teologii.

Metody oceny:

Wykład.

Egzamin ustny na podstawie podanych lektur i według podanych tez.

Ćwiczenia.

(p. Kita)

Ocena ciągła z aktywności na ćwiczeniach.

Egzamin ustny.

Spis zalecanych lektur:

Wykład.

Seweryniak H., *Świadectwo i sens. Teologia fundamentalna*, Płock 2003; *Teologia fundamentalna*, t. 1: Dzidek T., Kamykowski Ł., Napiórkowski A. (red.), *Człowiek – filozofia – Bóg*, Kraków 2004; *Teologia fundamentalna*, t. 3: Dzidek T., Kamykowski Ł., Kubiś A. (red.), *Objawienie i Chrystus*, Kraków 1999.

Ćwiczenia.

(p. Kita)

Materiały do szóstego tomu *Teologii fundamentalnej* (w przygotowaniu), do-
starczane na bieżąco przez prowadzącego.

(ks. Wąsek, p. Winiarska)

Teologia fundamentalna, t. 1: Dzidek T., Kamykowski Ł., Napiórkowski A. (red.), *Człowiek – filozofia – Bóg*, Kraków 2004; *Teologia fundamentalna*, t. 3: Dzidek T., Kamykowski Ł., Kubiś A. (red.), *Objawienie i Chrystus*, Kraków 1999.

tso47. Teologia fundamentalna 2/2

Rok 2, semestr 3

Wymiar: 30 h wykładu + 15 h ćwiczeń, ECTS: 4 pkt.

Prowadzący: wykład – o. prof. dr hab. Andrzej Napiórkowski OSPPE, ćwiczenia – o. dr Marek Piotr Chojnacki OCist, ks. dr Damian Wąsek

Forma zaliczenia: e

Treści merytoryczne przedmiotu:

Wykład.

Eklezjologia, to jedna z głównych dyscyplin teologii, która w sposób uporządkowany i metodologicznie poprawny, prezentuje naukową refleksję na temat tajemnicy Kościoła. Jest ona nauką o Kościele, mówiącą o jego genezie, istocie, naturze, przymiotach, strukturach oraz zadaniach i celach. Do zasadniczych metod eklezjologicznych zaliczamy: metodę aprioryczną, metodę znaną, empiryczną, historyczną, personalistyczną, kariologiczną.

Eklezjologia zajmuje się rzeczywistością zbawczą Bosko-ludzkiego dramatu, jaka ujawnia się w dziejach świata. Kościół jest przez nią rozumiany jako wspólnota Boga i człowieka i wyprowadzany już od stworzenia świata, poprzez ideę Narodu Wybranego w Izraelu i ukonstytuowaną w osobie i dziele Jezusa Chrystusa, a nieustannie się realizującą w Duchu Świętym.

Prezentowana eklezjologia stanowi *depositum fidei* w duchu Drugiego Soboru Watykańskiego. Przekazuje zarówno Tradycję, jak i nowoczesność tego,

co Kościół dziś sam o sobie naucza, i czyni to z krytycznym uwzględnieniem treści oraz sposobu tego przekazu, a także roszczeń ze strony (nie zawsze przygotowanego) odbiorcy. Niniejsze wykłady są integralnym ujęciem apologetyki i eklezjologii wypracowywanej przez teologię dogmatyczną oraz eklezjologię tworzoną przez teologię fundamentalną. Na wielu wydziałach teologicznych uniwersytetów państwowych w świecie, w wyższych seminariach duchownych czy w instytutach teologicznych zanikła obecnie apologetyka oraz eklezjologia dogmatyczna, a jest preferowana jedynie eklezjologia fundamentalna.

Ćwiczenia.

(o. Chojnacki)

Zadaniem ćwiczeń jest uzupełnienie wykładów, które są prowadzone jednocześnie z teologią fundamentalną-eklezjologii. Dokonuje się poprzez lekturę fragmentów współczesnej literatury teologicznej o Kościele. Zgodnie z zasadami współczesnej hermeneutyki studenci zapoznają się z tekstem i wypowiadają swoje poglądy. Zadaniem jest wyprowadzenie wniosków na podstawie własnego doświadczenia i tekstów. Należy także poznać ewentualne wypowiedzi Magisterium Kościoła i przyjąć je jako obowiązujące.

Poruszane zagadnienia: ogólne pytanie o Kościół i jego niezbędność; rozwój eklezjologii katolickiej; geneza, natura i posłanie Kościoła, Znaki prawdziwości Kościoła, misja ludzi świeckich w Kościele, elementy ekumenizmu.

(ks. Wąsek)

Zajęcia wspomagają wykład z tego przedmiotu. Obejmują zagadnienia genezy, natury i posłania Kościoła, znaków jego prawdziwości oraz miejsca Kościołów w chrześcijaństwie

Geneza, natura i posłanie Kościoła (preegzystencja Kościoła w zamyśle Bożym, stare i nowe Przymierze), znaki jego prawdziwości (jedność, świętość, powszechność, apostołskość), miejsca Kościołów w chrześcijaństwie (Kościoły katolickie, protestanckie, anglikańskie). Opinie teologiczne m.in. Ratzingera, Greeshake, Zizulasa, de Lubaca, Journeta, Balthasara, Evdokimova.

Wymagania wstępne:

Wykład.

Student powinien posiadać elementarną znajomość filozofii, mieć znajomość introdukcji biblijnej i teologicznej oraz mieć zaliczony traktat z *Chrystologii fundamentalnej*.

Ćwiczenia.

(o. Chojnacki)

Jednoczesne uczestnictwo w wykładach.

Cele przedmiotu:

Wykład.

Student wchodzi w rozumienie nie tylko osoby Jezusa Chrystusa, ale także Jego dzieła. Pozwala to postrzegać Kościół nie jako instytucję czy społeczność. Uwalnia też od zawężenia Kościoła jedynie do organizmu duchowego czy spirytualnego. Eklezjologia prowadzi do wiedzy i wiary w Kościół jako zbawiającej komunii Boga z człowiekiem i z innymi. Celem jest przede wszystkim dotarcie do Kościoła jako rzeczywistości złożonej, czyli widzialnej i niewidzialnej, naturalnej i nadprzyrodzonej, Boskiej i ludzkiej.

Ćwiczenia.

(o. Chojnacki)

Poznanie natury i posłania Kościoła za pomocą lektury tekstów, poznanie umiejętności dyskusji teologicznej.

(ks. Wąsek)

Znajomość eklezjologicznych dokumentów Magisterium Kościoła oraz komentarzy teologów na ten temat.

Metody nauczania:

Wykład: wykłady, konsultacje (organizowane w indywidualnych przypadkach), seminaria.

Ćwiczenia.

(o. Chojnacki)

Lektura tekstów (generalnie przed zajęciami, studenci przychodzą przygotowani na ćwiczenia), dyskusja z prowadzącym i między studentami, próba interpretacji tekstu pod kierunkiem przewodniczącego, poznanie zdania Magisterium Kościoła na poruszane zagadnienia, elementy krótkiego wykładu.

(ks. Wąsek)

Dyskusja nad tekstami źródłowymi z pism klasyków teologii.

Metody oceny:

Wykład: egzamin, dwukrotne w semestrze kolokwium pisemne, streszczenia pisemne dwóch lektur.

Ćwiczenia.

(o. Chojnacki)

Ocenianie ciągle z pracy w ciągu semestru.

(ks. Wąsek)

Egzamin ustny.

Spis zalecanych lektur:

Wykład.

Lubac H. de, *Medytacje o Kościele*, Kraków 1997; Nagy S., *Problematyka eklezjologiczna we współczesnej teologii fundamentalnej*, RTK XXIII (1976), s. 5–22; Napiórkowski A. A., *Bosko-ludzka wspólnota. Podstawy katolickiej eklezjologii integralnej*, Kraków 2010; Napiórkowski A. A., *Dietrich Bonho-*

ffer i jego wizje Kościoła, Kraków 2004; Napiórkowski A. A., *Homo ecclesiasticus. Szkice z antropologii eklezjologicznej*, Kraków 2007; Napiórkowski A. A., *Jezus Chrystus objawiony i objawiający*, Kraków 2008; Napiórkowski A. A., *Misterium communionis. Eklezjalny paradygmat dziejów zbawienia*, Kraków 2006; Napiórkowski A. A., *O eklezjalno-sakramentalny wymiar stowarzyszeń i ruchów kościelnych*, „Sosnowieckie Studia Teologiczne” 1999, t. IV, s. 173–188; Neuner P., *Podręcznik teologii dogmatycznej. Eklezjologia – nauka o Kościele*, Kraków 1995; Ozorowski E., *Kościół*, Wrocław 1984; Pié-Ninot S., *Wprowadzenie do eklezjologii*, Kraków 2002; Rosa S., *Teologia fundamentalna*, cz. II: *Eklezjologia*, Tarnów 1997.

Ćwiczenia

(o. Chojnacki)

Napiórkowski A., *Homo Ecclesiasticus, Szkice z antropologii teologicznej*, Kraków 2007; Napiórkowski A., *Misterium Communionis, Eklezjalny paradygmat dziejów zbawienia*, Kraków 2006; Ratzinger J., *Kościół, Pielgrzymująca wspólnota wiary*, Kraków 2005; Sobór Watykański II, *Konstytucja Dogmatyczna o Kościele „Lumen Gentium”* (dowolne wydanie); *Teologia Fundamentalna*, t. IV: Dzidek T., Kamykowski Ł., Kubiś A., Napiórkowski A. (red.), *Kościół Chrystusowy*, Kraków 2003.

(ks. Wąsek)

Napiórkowski A., *Bosko-ludzka wspólnota*, Kraków 2010; *Teologia Fundamentalna*, t. IV: Dzidek T., Kamykowski Ł., Kubiś A., Napiórkowski A. (red.), *Kościół Chrystusowy*, Kraków 2003.

tso48. Teologia moralna

Rok 5, semestr 9–10

Wymiar: 60 h (30/30) wykładu, ECTS: 4+4 pkt.

Prowadzący: wykład – ks. prof. dr hab. Jan Orzeszyna

Forma zaliczenia: e/e

Treści merytoryczne przedmiotu:

Kurs obejmie w wykładach pierwszego semestru problematykę cnót Bożych: wiary, nadziei i miłości, a także moralny aspekt sakramentów inicjacji chrześcijańskiej. Natomiast wykłady drugiego semestru będą podejmowały zagadnienia związane z kształtowaniem właściwej postawy chrześcijanina wobec samego siebie oraz omówienie podstawowych zasad moralności życia seksualnego.

W trakcie wykładów w pierwszym semestrze omówiona zostanie relacja człowieka wobec Boga: 1. Nadprzyrodzona cnota wiary; 2. Zobowiązania zawarte w łasce wiary; 3. Grzechy przeciw wierze; 4. Nadprzyrodzona cnota nadziei; 5. Zobowiązania zawarte w łasce nadziei; 6. Grzechy przeciw nadziei; 7. Nadprzyrodzona cnota miłości; 8. Zobowiązania zawarte w darze miłości;

9. Grzechy przeciw cnocie miłości Boga; 10. Sakramenty inicjacji chrześcijańskiej w aspekcie moralnym.

Przedmiotem wykładów w drugim semestrze będą zagadnienia dotyczące odniesienia człowieka wobec samego siebie: 1. Pojęcie miłości samego siebie; 2. Rozwój duchowy; 3. Ciało i kultura cielesna; 4. Moralna ocena przyjemności; 5. Chrześcijański sens cierpienia i śmierci; 6. Moralność życia seksualnego; 7. Kryteria oceny moralnej w zakresie ludzkiej płciowości; 8. Zadania moralne w zakresie płciowości; 9. Grzechy przeciwne wstydlivości i czystości; 10. Wychowanie seksualne.

Wymagania wstępne:

Zaliczone wykłady z pierwszej części teologii moralnej szczegółowej.

Cele przedmiotu:

Celem wykładów jest zapoznanie słuchaczy z problematyką cnót Boskich i moralnym wymiarem sakramentu chrztu, bierzmowania i Eucharystii, a także wyjaśnienie kwestii miłości samego siebie i wyłożenie podstawowych zasad moralności życia seksualnego.

Metody oceny:

Zadaniem studenta jest uczestniczenie w wykładach i zadawanie pytań dotyczących przerabianego materiału. Egzamin jest przewidziany w formie ustnej i przewidziane są dwa terminy egzaminacyjne.

Spis zalecanych lektur:

Benedykt XVI, encyklika *Deus Caritas est*; Benedykt XVI, encyklika *Spe salvi*; Drożdż A., *Wiara – nadzieja – miłość. Teologia moralna szczegółowa*, Tarnów 1993; Góralczyk P., *Miłość podstawową wartością w wychowaniu seksualnym*, [w:] Orzeszyna J. (red.), *Śladami Boga i człowieka*, s. 257–270; Kokoszka A., *Zobowiązujące znaki łaski. Sakramentologia moralna*, Tarnów 1995; Kongregacja Nauki Wiary, *Deklaracja o niektórych zagadnieniach etyki seksualnej Persona humana*, [w:] *W trosce o pełnię wiary*, Tarnów 1995, s. 94–106; Królczyk M., *Problem kryzysu czystości seksualnej i sposoby jego przezwyciężania*, Kraków 2008; Olejnik S., *Teologia moralna życia osobistego*, Włocławek 1999; Ratzinger J., *Raport o stanie wiary*, Kraków 1986; Sobór Watykański I, *Konstytucja dogmatyczna „Dei Filius”*.

tso49. Teologia moralna ogólna

Rok 3, semestr 5–6

Wymiar: 60 h (30/30) wykładu, ECTS: 3+3 pkt.

Prowadzący: wykład – ks. dr Kryspin Banko CM

Forma zaliczenia: e/e

Treści merytoryczne przedmiotu:

Teologia moralna ogólna zaznajamia studentów z podstawowymi zagadnieniami moralnymi.

Szczegółowe zagadnienia obejmują następujące tematy: pojęcie i podział teologii moralnej; nauka moralna Starego i Nowego Testamentu oraz jej charakter odpowiedzialny, koncepcja celu ostatecznego; prawo moralne; pojęcie, pochodzenie, podział i rozwój sumienia z uwzględnieniem jego wolności i formacji, pojęcie i natura czynów ludzkich; zagadnienie wyboru podstawowego; czyn moralnie zły – grzech, jego wymiar i rodzaje; nawrócenie jako zejście z drogi zła; stałość dobrego zachowania – cnota.

Cele przedmiotu:

Celem przedmiotu jest zaznajomienie studentów z podstawowymi zagadnieniami teologii moralnej fundamentalnej.

Metody nauczania:

Wykład, dwie godziny tygodniowo. W każdym semestrze jedno pisemne kolokwium jako warunek dopuszczenia do egzaminu ustnego.

Metody oceny:

Podstawową oceną jest ustny egzamin na koniec każdego semestru. Do oceny zalicza się obowiązkowe kolokwium (25% oceny końcowej) przewidziane w każdym semestrze. W pierwszym obejmuje ono historię teologii moralnej, w drugim szczegółowe zagadnienie problematyki sumienia lub opcji fundamentalnej.

Spis zalecanych lektur:

Aubert J.-M., *Jak żyć po chrześcijańsku w XX w.*, Warszawa 1986; Demmer K., *Wprowadzenie do teologii moralnej*, Kraków 1996; Jan Paweł II, encyklika *Veritatis splendor*; Merino E. C. – De Haro R. G., *Teologia moralna fundamentalna*, Kraków 2004; Olejnik S., *Teologia moralna fundamentalna*, Włocławek 1998; Piegsa J., *Człowiek istota moralna. Teologia moralna fundamentalna*, Opole 2002; Szostek A., *Wokół godności, prawdy i miłości*, Lublin 1995; Tremblay R., Zamboni S., *Synowie w Synu. Teologia moralna fundamentalna*, Warszawa 2009; Valadier P., *Pochwała sumienia*, Warszawa 1997.

tso50. Teologia moralna szczegółowa

Rok 4, semestr 7–8

Wymiar: 60 h (30/30) wykładu, ECTS: 4+4 pkt.

Prowadzący: wykład – ks. dr Jan Kalniuk MS

Forma zaliczenia: e/e

Treści merytoryczne przedmiotu:

Kurs obejmuje wykład aretologii, moralnych zasad sprawowania kultu, oraz porządku miłości Boga i bliźniego.

Kurs obejmie w wykładach pierwszego semestru zagadnienia dotyczące cnót teologicznych i moralnych, oraz przejawów specyficznych Kultu Bożego i obowiązków z Niego wypływających. Wykłady drugiego semestru będą dotyczyć moralnego obowiązku szacunku dla osób, miejsc i rzeczy świętych. Na-

tury i porządku miłości bliźniego. Uczynków miłosiernych co do duszy i co do ciała.

Celem przedmiotu jest analiza fundamentalnych problemów, oraz szczególnie istotnych zagadnień rozważanych współcześnie w ramach teologii moralnej, dotyczących relacji człowieka do Boga i do bliźniego, czyli realizacji w konkretnym życiu największego przykazania, jakim jest przykazanie miłości.

Wymagania wstępne:

Znajomość materiału z etyki filozoficznej wykładanej na drugim roku studiów i teologii moralnej ogólnej wykładanej na trzecim roku studiów.

Cele przedmiotu:

Znajomość moralnych zasad życia wymaganych w Kościele Katolickim.

Metody oceny:

Egzamin ustny.

Spis zalecanych lektur:

Drożdż A., *Wiara – nadzieja – miłość. Teologia moralna szczegółowa*, Tarnów 1993; Kokoszka A., *Zobowiązujące znaki łaski. Sakramentologia moralna*, Tarnów 1995; Olejnik S., *Teologia moralna życia osobistego*, Włocławek 1999; Słomka W., *Źródła postaw i życia chrześcijańskiego*, Lublin 1996.

tso51. Teologia pastoralna 1/2

Rok 4, semestr 8

Wymiar: 30 h wykładu, ECTS: 4 pkt.

Prowadzący: wykład – ks. dr Jan Klimek

Forma zaliczenia: e

Treści merytoryczne przedmiotu:

Teologia pastoralna ogólna.

Wykład obejmuje zagadnienia z zakresu teologii pastoralnej ogólnej: Historyczny rozwój teologii pastoralnej, metody w niej stosowane; Instytucjonalny i wspólnotowy wymiar Kościoła; Bosko-ludzki wymiar Kościoła; Diwinizacyjna i humanizacyjna misja Kościoła; Funkcje urzeczywistniania Kościoła; Posługi hierarchiczne i charyzmaty w Kościele; Ewangelizacyjna działalność Kościoła; Jedność i pluralizm Kościoła; Urzeczywistnianie Kościoła w diecezji, parafii i rodzinie; Istota duszpasterstwa, jego historyczny rozwój, podstawy chrystologiczne i pneumatologiczne; Personalistyczny i wspólnotowy wymiar duszpasterstwa; Teologia znaków czasu; Prakseologia duszpasterstwa (planowanie duszpasterskie, organizacja duszpasterstwa diecezjalnego i parafialnego); Kapłaństwo powszechne i hierarchiczne; Życie konsekrowane; Założenia ogólne apostołatu świeckich.

Metody oceny:

Udział w wykładach. Wykonanie pisemnej pracy semestralnej – analiza pastoralna wybranej parafii.

Spis zalecanych lektur:

II polski synod plenarny (1991–1999), Pallotinum 2001; Jan Paweł II, adhortacja apostolska *Christifideles laici*; *Katechizm Kościoła Katolickiego*: „Wierzę w święty Kościół powszechny” (s. 748–945), „Wspólnota ludzka” (s. 1877–1948); Paweł VI, adhortacja apostolska *Evangelii nuntiandi*; Sobór Watykański II: *Konstytucja dogmatyczna o Kościele*, *Konstytucja duszpasterska o Kościele w świecie współczesnym*, *Dekret o apostołstwie świeckich*; *Teologia pastoralna*, pod red. R. Kamińskiego, t. 1: *Teologia pastoralna fundamentalna*, Lublin 2000.

tso52. Teologia pastoralna 2/2

Rok 5, semestr 9

Wymiar: 30 h wykładu + 15 h ćwiczeń, ECTS: 4 pkt.

Prowadzący: wykład – ks. dr Jan Klimek, ćwiczenia – ks. dr Stanisław Basista

Forma zaliczenia: e

Treści merytoryczne przedmiotu:

Wykład.

Teologia pastoralna szczegółowa zajmuje się refleksją naukową nad konkretnymi formami działalności Kościoła w świecie współczesnym. Szuka ich teologicznego uzasadnienia i kształtuje formy najbardziej skutecznych pastoralnych działań. Analizując dzięki pomocniczym dyscyplinom naukowym „znaki czasu” stara się wypracować optymalne formy działania Kościoła dziś będące jednocześnie odzwierciedleniem Chrystusowych oczekiwań wobec swego Kościoła.

Wykład zapoznaje ze szczegółowymi zadaniami pastoralnymi Kościoła z naciskiem na apostołskie zaangażowanie świeckich. Omawiane są: posoborowy model parafii, duszpasterstwo zwyczajne i duszpasterstwa specjalne, ich podział i zadania, szczegółowe kwestie związane z apostołstwem świeckich (apostołstwo na polu społecznym, pracy, kultury, życia gospodarczego), formacja do apostołstwa, rola małych grup w duszpasterstwie, ruchy i stowarzyszenia kościelne, charytatywna posługa Kościoła, problematyka sekt, chrześcijańskie odniesienie do środowiska naturalnego, duszpasterstwo pielgrzymkowe i wolnego czasu.

Ćwiczenia.

Apostołstwo świeckich, ruchy i stowarzyszenia kościelne jako forma apostołstwa zrzeszonego.

Ćwiczenia z teologii pastoralnej polegają na omawianiu natury, form, celów apostołstwa świeckich w oparciu o teksty. Z jednej strony czyta się wspól-

nie i analizuje wybrane fragmenty dokumentów Kościoła: Konstytucji Soboru Watykańskiego II: Lumen Gentium i Gaudium et Spes, oraz obszernie fragmenty dekretu o Apostolstwie świeckich Apostolicam Actuositatem, a także adhortacji Jana Pawła II Christifideles laici, który to dokument podejmuje interesujące nas zagadnienie w zmienionych okolicznościach życia Kościoła, a więc i świeckich w 20 lat po Soborze. Uwzględnia się także specyfikę polską, i omawia się wyzwania stojące przed wiernymi świeckimi w nowym tysiącleciu. W czasie ćwiczeń czytane są także fragmenty aktualnych artykułów z prasy, które podejmują sytuację Kościoła. Kładzie się nacisk w sposób szczególnie na ruchy i stowarzyszenia kościelne; w czasie ćwiczeń kilkanaście osób w ciągu semestru prezentuje wybrany ruch, stowarzyszenie. W związku z tym omawia się kryteria eklezjalności ruchów kościelnych, opierając się na tekstach (Christifideles laici; Leksykon teologii pastoralnej oraz wykład J. Ratzingera, wygłoszony w Rzymie w 1998 r. na spotkaniu Ruchów kościelnych z Janem Pawłem II).

Wymagania wstępne:

Wykład.

Znajomość tematów i zagadnień z zakresu teologii pastoralnej ogólnej.

Ćwiczenia.

Student posiada znajomość podstawowych dokumentów Kościoła dotyczących apostołstwa, ewangelizacji, misji; posiada wiedzę teologiczną dotyczącą Kościoła.

Cele przedmiotu:

Wykład.

Przekazać konieczne informacje służące dostrzeganiu i ocenianiu oraz projektowaniu właściwych działań (działalności) poszczególnych podmiotów Kościoła dzisiaj.

Ćwiczenia.

Zapoznanie studentów teologii z najnowszymi dokumentami Kościoła nt. apostołstwa świeckich; omówienie i uporządkowanie pojęć dotyczących apostołstwa świeckich indywidualnego i zrzeszonego, zapoznanie z kryteriami eklezjalności ruchów kościelnych.

Metody nauczania:

Wykład: wykład i konsultacje indywidualne.

Ćwiczenia: wspólna lektura i analiza wybranych tekstów; prezentacje przygotowane przez studentów, pytania, odpowiedzi dotyczące omawianego zagadnienia.

Metody oceny:

Wykład: egzamin ustny.

Ćwiczenia: prace pisemne dotyczące wybranego ruchu kościelnego bądź prezentacja wybranego ruchu lub stowarzyszenia w czasie ćwiczeń; kolokwium

ustne z zakresu podanej lektury podstawowej dotyczącej apostołstwa świeckich.

Spis zalecanych lektur:

Wykład.

„*Wierzę w święty Kościół powszechny*”, [w:] *Katechizm Kościoła Katolickiego*, nn. 748–945; Benedykt XVI, encyklika *Deus caritas est*; Jan Paweł II, adhortacja apostołska *Christifideles laici*; Paweł VI, adhortacja apostołska *Evangelii nuntiandi*; Sobór Watykański II, *Dekret o apostołstwie świeckich*; Sobór Watykański II, *Konstytucja dogmatyczna o Kościele*; Sobór Watykański II, *Konstytucja duszpasterska o Kościele w świecie współczesnym*; *Teologia pastoralna*, pod red. R. Kamińskiego, t. 1: *Teologia pastoralna fundamentalna*, Lublin 2000; *Wspólnota ludzka*, [w:] *Katechizm Kościoła Katolickiego*, nn. 1877–1948.

Ćwiczenia.

Adhortacja *Christifideles laici*; *Dziś i jutro ruchów kościelnych*, pr. zbior. pod red. W. Nowackiego, Pelplin 2005; Konstytucja *Gaudium et spes* (fragmenty dotyczące apostołstwa świeckich w rozmaitych środowiskach); Konstytucja *Lumen Gentium* (wybrane fragmenty dotyczące obrazu Kościoła); Sobór Watykański II, *Dekret o apostołstwie świeckich*; *Sól Ziemi*, fragmenty dokumentu II Synodu Plenarnego dotyczące Apostołstwa świeckich.

tso53. Teologia życia rodzinnego I

Rok 4, semestr 8

Wymiar: 30 h wykładu, ECTS: 2 pkt.

Prowadzący: wykład – ks. dr Jan Kalniuk MS

Forma zaliczenia: zo

Treści merytoryczne przedmiotu:

Kurs w wykładach jednego semestru dotyczył będzie zagadnień związanych z moralnym aspektem ludzkiej płciowości, seksualności, małżeństwa i rodziny, wychowaniu do czystości, dojrzewaniu do prawdziwej miłości, zagrożeń czyhających na dzisiejszą rodzinę, wypaczeniom życia rodzinnego i możliwościom pomocy ludziom żyjącym w związkach niesakramentalnych, postawy służby wobec małżeństwa i rodziny, ojcostwa i macierzyństwa.

Celem przedmiotu jest szczegółowa analiza zasygnalizowanych wyżej problemów dla zaprezentowania fundamentalnych założeń moralnej nauki Kościoła w tym zakresie.

Wymagania wstępne:

Znajomość moralnych wymagań co do życia małżeńskiego i rodzinnego w Kościele Katolickim uzyskana w nauczaniu katechetycznym w zakresie szkoły średniej.

Cele przedmiotu:

Poznanie moralnych aspektów seksualności i płciowości ludzkiej w perspektywie katolickiego małżeństwa i życia rodzinnego.

Metody oceny:

Egzamin ustny.

Spis zalecanych lektur:

Kokoszka A., *Moralność życia małżeńskiego*, Tarnów 1997; Laun A., *Współczesne zagadnienia teologii moralnej*, Kraków 2002; *Miłość małżeństwo rodzina*, pr. zbior. pod red. F. Adamskiego, Kraków 1985; Skrzydlewski W. B., *Chrześcijańska wizja miłości małżeństwa i rodziny*, Kraków 1982.

tso54. Teologia życia rodzinnego II

Rok 5, semestr 9

Wymiar: 30 h wykładu, ECTS: 2 pkt.

Prowadzący: wykład – ks. dr Jan Kalniuk MS

Forma zaliczenia: zo

Treści merytoryczne przedmiotu:

Ukazanie świętości i nierozzerwalności sakramentu małżeństwa jako daru miłości, przymierza i wspólnoty życia. Problemu rozwodów, sytuacji małżeństw rozbitych oraz związków niesakramentalnych. Prezentacja moralnych zagadnień związanych z darem przekazywania życia, odpowiedzialnego rodzicielstwa i obowiązków moralnych wynikających z powołania rodziny. Ukazanie sytuacji rodziny współczesnej.

Wymagania wstępne:

Wiedza uzyskana na bazie wykładów z teologii rodziny w drugim semestrze czwartego roku studiów i ukończenie kursu w drugim semestrze czwartego roku, który stanowi pierwszą część wykładu teologii życia rodzinnego, a omawiany kurs drugą część.

Cele przedmiotu:

Szczegółowa znajomość teologiczno-moralnych uwarunkowań wymagań co do życia małżeńskiego i rodzinnego w Kościele Katolickim.

Metody oceny:

Egzamin ustny.

Spis zalecanych lektur:

Gasidło W., *Z zagadnień etyki małżeńskiej i rodzinnej*, Kraków 1994; Laskowski J., *Małżeństwo i rodzina w świetle nauki Soboru Watykańskiego II*, Warszawa 1985; Laskowski J., *Rozwody dzisiaj*, ChŚ 23 (1993), nr 4, s. 39–48; Majdański K., *Wspólnota życia i miłości. Zarys teologii małżeństwa i rodziny*, Poznań – Warszawa 1979; Majdański K., *Zadania rodziny chrześcijańskiej. Tworzenie wspólnoty osób i służba życiu*, AK 76 (1984), nr 1, s. 5–19; Półtawska W., *Współżycie seksualne małżonków, jego znaczenie i zagrożenia. Reflek-*

sje w świetle doświadczeń z poradni małżeńskiej, ZN 24 (1981), nr 2/4 (94/96), s. 127–141; Romaniuk K., *Małżeństwo i rodzina w Biblii*, Katowice 1981; Salij J., *Małżeństwo chrześcijan jako udział w paschalnym misterium Chrystusa*, AK 75 (1970), s. 17–28; Szkodoń J., *Kościół wobec kryzysu małżeństwa*, AC 9 (1977), s. 327–350; *Teologia małżeństwa i rodziny*, pr. zbior. pod red. K. Majdańskiego, Warszawa 1980.

tso55. Tutoring

Rok 1–2, semestr 1–4

Wymiar: 60 h (15/15/15/15) ćwiczeń, ECTS: 1+1+1+1 pkt.

Prowadzący: ćwiczenia – wybór

Forma zaliczenia: z/z/–/–

Treści merytoryczne przedmiotu:

Wybór tutorów – patrz „Informacje o konsultacjach tutorskich” (strona 346).

tso56. Wstęp do filozofii

Rok 1, semestr 1

Wymiar: 30 h wykładu, ECTS: 2 pkt.

Prowadzący: wykład – ks. dr Wojciech Kowalski

Forma zaliczenia: zo

Treści merytoryczne przedmiotu:

Wykładany przedmiot jest wprowadzeniem w zagadnienia filozoficzne. Wyjaśnia czym jest filozofia, czym zajmują się podstawowe dyscypliny filozoficzne, jaki jest przedmiot, cel i metoda filozoficznych dociekań. Podaje przegląd głównych koncepcji filozofii, jej miejsce w całości kształcenia poznania ludzkiego, oraz jej rolę światopoglądową i zadania wobec teologii.

Wymagane teksty: Arystoteles, *Zachęta do filozofii* (fragmenty).

Program: potoczne pojmowanie filozofii, nazwa, filozofia a inne dziedziny poznania ludzkiego, główne okresy i koncepcje w dziejach filozofii, przedmiot filozofii, cel filozofii, metody filozofii, podstawowe dyscypliny filozoficzne, filozofia a światopogląd, filozofia a religia.

Cele przedmiotu:

Po ukończeniu student powinien znać podstawowe dyscypliny filozoficzne, główne kierunki filozoficzne, podstawowe pojęcia.

Spis zalecanych lektur:

Dłubacz W., *O Kulturę filozofii*; Galarowicz J., *Na ścieżkach prawdy*; Krapiec M. A., Zdybicka Z. J., Kamiński St., Jaroszyński P., *Wprowadzenie do filozofii*; Lenartowicz P., Kosztyen J., *Wprowadzenie do zagadnień filozoficznych*; Stepien A. B., *Wstęp do filozofii*.

tso57. Wstęp do Pisma św.

Rok 1, semestr 2

Wymiar: 30 h wykładu, ECTS: 4 pkt.

Prowadzący: wykład – ks. dr Artur Sanecki SCJ

Forma zaliczenia: e

Treści merytoryczne przedmiotu:

Poruszane tematy obejmują zagadnienia wprowadzające: podstawowe informacje o Piśmie świętym (nazwy, podział), natchnienie biblijne, tekst Pisma Świętego, kanon biblijny, apokryfy, hermeneutyka biblijna oraz proforystyka pastoralna.

Cele przedmiotu:

Celem wykładu jest poznanie podstawowych zagadnień związanych z natchnieniem Pisma Świętego, krytyką tekstualną, historią formacji kanonu biblijnego oraz z apokryfami. Przedstawione są również podstawowe zasady interpretacji tekstów biblijnych oraz proforystyki.

Metody oceny:

Kolokwium lub test pisemny po 7 tygodniach pracy, egzamin ustny na koniec semestru.

Spis zalecanych lektur:

Homerski J. (red.), *Wstęp ogólny do Pisma świętego*, Poznań 1973; Leks P., *Słowo Twoje jest prawdą” (J 17, 17). Charyzmat natchnienia biblijnego*, Katowice 1997; Paciorek A., *Wstęp ogólny do Pisma świętego*, Tarnów 1994; Papieska Komisja Biblijna, *Interpretacja Pisma Świętego w Kościele*, Poznań 1994; Romaniuk K., *Wprowadzenie do krytyki tekstu Starego i Nowego Testamentu*, Poznań 1975; Szlaga J. (red.), *Wstęp ogólny do Pisma świętego*, Poznań – Warszawa 1986.

tso58. Wstęp do teologii

Rok 1, semestr 1

Wymiar: 30 h ćwiczeń, ECTS: 2 pkt.

Prowadzący: ćwiczenia – o. dr Marek Piotr Chojnacki OCist, ks. dr Damian Wąsek, mgr lic. Monika Winiarska

Forma zaliczenia: zo

Treści merytoryczne przedmiotu:

(o. Chojnacki)

Historyczne koncepcje teologii; natura teologii; miejsca poznania teologicznego, rozwój dogmatów i jego kryteria, metody teologii.

Zadaniem ćwiczeń jest przygotowanie studentów do studiowania teologii i jej poszczególnych traktatów. Dokonuje się to przez poznanie fundamentalnych kwestii dotyczących teologii jako nauki. Studenci zapoznają się z tekstami autorów historycznych i współczesnych. Refleksja dotyczy istoty teologii,

jej możliwości poznawczych i metod, którymi się posługuje. Studium nad relacją między rozumem i wiarą prowadzi od próby odpowiedzi na współczesne prądy kwestionujące naukowość teologii czy możliwości teologicznego poznania.

(ks. Wąsek, p. Winiarska)

Historyczne koncepcje teologii (przedchrześcijańskie, Nowego Testamentu, patrystyczna, scholastyczna, pozytywno-kontrowersyjna, historyczno-kontrowersyjna), natura teologii (przedmiot, język, wymiary i zadania), źródła teologii (Pismo Święte, Tradycja, zmysł wiary, Magisterium), rozwój dogmatów (ewolucja dogmatu, modele, przykłady), metody (dogmatyczna, historyczna, egzystencjalna). Opinie teologiczne m. in. Grzegorza z Nazjanzu, Abaelarda, Bonawentury, Rahnera, Cano, Newmana, Danielou, Kaspera, Rosato, Balthasara.

Cele przedmiotu:

(o. Chojnacki)

Celem przedmiotu jest wprowadzenie w tematykę teologiczną na podstawie próby odpowiedzi na zasadnicze pytania. Student powinien poznać uzasadnienia dotyczące przyjęcia teologii jako nauki, podstawową refleksję o teologicznym poznaniu i języku teologii oraz zasadnicze metody używane w teologii na przestrzeni wieków.

(ks. Wąsek, p. Winiarska)

Znajomość zmian podstawowych założeń teologicznych i elementów koncepcji teologii.

Metody nauczania:

(o. Chojnacki)

Lektura tekstów (generalnie przed zajęciami, studenci przychodzą przygotowani na ćwiczenia), dyskusja z prowadzącym i między studentami, próba interpretacji tekstu pod kierunkiem przewodniczącego plus elementy wykładu.

(ks. Wąsek, p. Winiarska)

Dyskusja nad tekstami źródłowymi z pism klasyków teologii. Wykłady podsumowujące analizy tekstów.

Metody oceny:

(o. Chojnacki)

Ocena końcowa jest wynikiem trzech faktorów:

1. Ocenianie ciągle z pracy w ciągu semestru;
2. Sprawdzenie znajomości ośmiu teologów na podstawie lektury: Tadeusz Dzidek, *Mistrzowie teologii*, Kraków 1998;
3. Pisemny test ze znajomości podręcznika: Red. Ks. Tadeusz Dzidek, Ks. Łukasz Kamykowski, O. Andrzej Napiórkowski OSPIE, *Poznanie teologiczne, Teologia Fundamentalna, t. V*, Kraków 2006.

(ks. Wąsek, p. Winiarska)

Egzamin pisemny.

Spis zalecanych lektur:

(o. Chojnacki)

Dzidek T., *Granice rozumu w teologicznym poznaniu Boga*, Kraków 2001;

Dzidek T., *Mistrzowie teologii*, Kraków 1998; Seweryniak H., *Świadectwo i sens, teologia fundamentalna*, Płock 2003, s. 11–134; *Teologia Fundamentalna*, t. V: Dzidek T., Kamykowski Ł., Napiórkowski A. (red.), *Poznanie teologiczne*, Kraków 2006.

(ks. Wąsek, p. Winiarska)

Dzidek T., *Mistrzowie teologii*, Kraków 1998; *Teologia Fundamentalna*, t. V:

Dzidek T., Kamykowski Ł., Napiórkowski A. (red.), *Poznanie teologiczne*, Kraków 2006.

tso59. Wychowanie fizyczne

Rok 1, semestr 1–2

Wymiar: 60 h (30/30) ćwiczeń, ECTS: 1+1 pkt.

Prowadzący: ćwiczenia – mgr Łukasz Czekaj, mgr Michał Znamirowski

Forma zaliczenia: z/z

tso60. Zagadnienia ekumeniczne

Rok 5, semestr 10

Wymiar: 30 h wykładu + 15 h ćwiczeń, ECTS: 4 pkt.

Prowadzący: wykład – ks. dr hab. Tadeusz Kałużny SCJ, ćwiczenia – vacat

Forma zaliczenia: e

Treści merytoryczne przedmiotu:

Tematyka wykładu obejmuje następujące zagadnienia: 1. Dramat podzielenego chrześcijaństwa (aktualna sytuacja wyznaniowa). 2. Historia ruchu ekumenicznego (akatolickie nowożytnie dążenia ekumeniczne; Kościół katolicki wobec nowożytnych dążeń ekumenicznych; sytuacja wyznaniowa i ekumenizm w Polsce). 3. Katolickie podstawy ekumenizmu (racje ekumenicznego zaangażowania; tajemnica jedności; podzielony Kościół; teologia powrotu do jedności). 4. Drogi prowadzące do przywrócenia widzialnej jedności chrześcijan (ekumenizm duchowy, doktrynalny, praktyczny). 5. Wybrane zagadnienia teologiczno-ekumeniczne (m.in. panorama ważniejszych dialogów, modele jedności; wzajemne uznanie chrztu; współczestnictwo w czynnościach świętych; małżeństwa mieszane).

Wymagania wstępne:

Podstawowa znajomość zagadnień teologicznych.

Cele przedmiotu:

Wprowadzenie w bogactwo zagadnień i problemów z zakresu ekumenizmu. Pogłębienie znajomości katolickich podstaw dialogu ekumenicznego. Przybli-

zenie rezultatów prowadzonych dziś międzykościelnych dialogów ekumenicznych.

Metody oceny:

Wykład.

Egzamin ustny.

Spis zalecanych lektur:

Hryniewicz W., Gajek J. S., Koza S. J. (red.), *Ku chrześcijaństwu jutra. Wprowadzenie do ekumenizmu*, Lublin 1996; Jan Paweł II, Encyklika o działalności ekumenicznej *Ut unum sint* (1995); Karski K., Napiórkowski S. C., *Blżej wspólnoty. Katolicy i luteranie w dialogu 1965–2000*. Lublin 2003; Karski K., *Od Edynburga do Porto Alegre. Sto lat dążeń ekumenicznych*, Warszawa 2007; Nagy S., *Kościół na drogach jedności*, Wrocław 1985; Napiórkowski A., *Zagadnienia ekumeniczne. Podręcznik dla studentów teologii*, Kraków 2001; Papieska Rada ds. Jedności Chrześcijan, *Dyrektorium w sprawie realizacji zasad i norm dotyczących ekumenizmu* (1993); Roberson R., *Chrześcijańskie Kościoły Wschodnie*, Bydgoszcz 1998; Sobór Watykański II, Dekret o ekumenizmie *Unitatis redintegratio*.